

POVÍDKY 2012
LENKA MARTINKOVÁ

AFÉRA S TISÍCIKORUNOU *(Čestné uznání ve Slavičíně)*

Učitel si povzdechl. Otevřel dveře školy a vyšel do chumelenice. Blížily se Vánoce... Výplata mu sotva vystačila na to, aby rodině dal alespoň to základní, co potřebovala. Už si dokázal představit, jak přijde domů a vrhnou se k němu jeho potomci. Zase ho budou přesvědčovat, aby jim koupil drahou elektroniku. „Ale všichni ve škole iPad mají!“ Nemají a on to moc dobře věděl.

Znechuceně si zapnul stojáček na bundě a podíval se na oblohu. Něco málo ušetřil z odměn, ale na vysněnou elektroniku to stačit nebude... Možná je tím zklame, jenomže jednou museli pochopit, že nic není zadarmo. Spořádaně se zastavil na zastávce autobusu. Věděl, že teď už skoro nikdo nepojede. Schoval si ruce do kapes, zvědavě se kolem sebe rozhlížel. Co jiného se na cestách dalo dělat?

Zdalo se mu, jako by na něj zpod závěje na kraji nástupiště vyzývavě mrkal modrofialový Palacký. Ze sněhu vykukoval růžek s číslicí 1 000 Kč. Nevěřicně si promnul oči. Byl jenom přepracovaný, nic jiného to být nemohlo... neměl žákům slibovat, že si pololetní písemku napíše ještě před prázdninami... Bankovka tam byla pořád. Palacký se na něj přátelsky usmíval a skoro jako by mu říkal: „Jsem tady pro tebe... Mohu ti pomoci...“ Učitel se kolem sebe obezřetně rozhlédl. Tohle nebylo jen tak. Třeba tady tenhle potišťený papírek ztratil někdo z předchozích cestujících... Nikdo ho nemohl vidět. Spokojeně se usmál. Rychle se sklonil a vysvobodil Palackého z ledového vězení.

Sotva svůj nález ukryl v kapse, zastavil před ním autobus. Rozhodl se změnit plán. Nevystoupí až na konečné, nejdřív se půjde podívat do obchodního centra. Věděl, že ho ještě stihne otevřené. Možná svým dětem nesplní přesně jejich přání, ale koupí jim něco, s čím nepočítaly...

„Díky, pane Palacký...“ řekl si v duchu.

Chodník u školy nepříjemně klouzal. Učitel polohlasně nadával. Zimomřivě si třel ruce a těšil se, až dorazí do útulného tepla v kabinetu. Horká káva, ještě si před hodinou stihne přecíst nějaký místní plátek. Nakonec, komu by vadilo, že přijde do hodiny o něco později?

S úsměvem vešel do školy. Překvapeně povytáhl obočí. Proč se na chodbách nesvítil? Cvakl vypínačem. Nic. Zkusil to znovu se stejným výsledkem. Pokrčil nad tím rameny. Asi odešla zářivka... Ale stejné odpovědi se dočkal i v kabinetu. Zlostně si sundal bundu, chtěl do rychlovarné konvice napustit vodu. Netekla. Co to má znamenat?! Kdyby to bylo v plánu, děti by dostaly volno.

Z přemýšlení ho vytrhlo zaklepaní na dveře. Aniž by cokoli řekl, otevřely se: „Kolego, taky ti neteče voda?“ Nerozhodně odložil konvici. Dávala se do něj zima. Několika kroky přešel místnost a dotkl se radiátoru. Už dávno vychladl. Učitel rozmrzele přikývl. S omluvným pokrčením ramen na sebe opět natáhl zimní bundu, uvelebil se za stolem a rozložil před sebou místní plátek. Přichozí se na něj chápavě zadíval, než s moudrým příkyvováním opustil místnost.

Učitele vlastně nezajímalo nic jiného, než křížovka o hodnotné ceny. Tentokrát bylo možné vyhrát poukaz na elektroniku dle vlastního výběru. To by se mu hodilo. Vždyť by se nemusel nikdo dozvědět, že dárek nekoupil, ale vyhrál... Po paměti se chopil červené propisky, kterou běžně opravoval písemky. Vyplnil sotva první políčko, když dopsala. Vztekle ji odhodil do koše, rozrazil dveře a vydal se do sekretariátu vyfasovat novou. Byl pevně rozhodnutý vznést při té příležitosti stížnost na nedostačující osvětlení a další neodpuštělné nedostatky.

Sekretářka na něj upřela pohled skrz tlustá skla brýlí. Důležitě prolistovala štos dopisů před sebou, než se mu začala věnovat. „Propisky si budete muset pořídit ze svého, pane učiteli. Ve fondech na topení, vodu a elektřinu nám každý měsíc chybí tisícovka, budeme muset začít šetřit.“ Odvrátila se od něj a zmuchlala z jedné strany potištěný papír. „Vzal bych si ho...“ začal a že na písemky už nestihl dodat. Sekretářka do papíru vyplivla žvýkačku a s požitkem ho hodila do koše na smíšený odpad.

DORT
(CENA KNIHOVNY EDUARDA PETIŠKY 2012, součát
Macharova Brandýsa)

Kdo by mu odolal? Klepal se zimou v chladícím boxu a každým drobečkem piškotu mi říkal, ať si ho vezmu. Zpod vášnivě červeného želé na mě házel smyslné pohledy očí z plátků kivi.

Teď tu přede mnou leží na stole a těší se, až se do něj pustím. Zatím jeho svodům odolávám, ale jak dlouho ještě vydržím? Špulí pusou z jahody jako k polibku a natahuje ke mně ruce z dílků mandarinek. Vypadá tak roztomile. Je přímo k nakousnutí. Ne, k sežrání!

Zase na mě mrká. Tak nějak vyzývavě, jako by říkal: „Že si netroufneš? To neuděláš...“

Už se nebráním jeho svodům a pouštím se do něj.

EVAKUACE

Byla první středa v měsíci. Právě poledne a slunce chodníky rozpalovalo doběla. Každý soudný člověk byl zalezlý ve stínu, nebo ještě lépe v době klimatizovaném bytě. Jen sousedé se rozhodli péct se na zahradě za městem.

Sirény se při zkoušce rozječely, ale nezvulo se oznámení: „Zkouška sirén. Právě proběhla zkouška sirén. Zkouška sirén...“ Naopak sirény se rozeřvaly znovu s naléhavostí, jakou ještě nikdo neslyšel. I tón se změnil – takhle podle pravidle měl znít signál evakuace.

Dívka popadla batoh a v duchu blahořečila svému učiteli, který jim doporučoval, aby takové zavazadlo měli stále připravené. Ani ji nenapadlo napsat vzkaz pro sousedy, beztak jsou na zahradě a někdo jim to oznámí. Zabouchla dveře a spěchala na místo srazu.

Postarší manželský pár se vracel ze své zahrádky. Slunce stále pražilo, a jim nepřišlo nijak zvláštní, že na ulicích nikoho nepotkávají. Všichni jsou určitě doma a byty opustí, až se ochladí.

Usadili se k televizi. Teď si takový odpočinek zaslouží. Neměli ani tušení, že proběhla evakuace. Bylo stejně pozdě, kdo ještě zůstal na místě, ten už podlehl jedovatým plynům z nedaleké chemičky.

Žena vytrvale tiskla zvonek do domu manželského páru. Byla si jistá, že by ho někdo z nich musel slyšet. Otevřené okno jasně svědčilo o tom, že jsou doma. Zнала jejich opatrnost a věděla, že by nikam neodjeli, nikdy by se nedopustili takové nerozváženosti.

To není samo sebou. – napadlo ji. Pohledem odhadla výšku plotu a hledala, kudy by se dostala do okna. Nebyla žádná sportovkyně, ale v případě nouze se dokázala překonat.

Byt vypadal tak, jak si ho pamatovala. Až na bezvládnou ženu v křesle a muže v kuchyni. Přivolaný lékař už mohl pouze konstatovat smrt a pitva prokázala otravu.

GOMBÍK (*SOUTĚŽ Skrytá paměť Moravy 2012*)

Stmívalo se. Předhradí pomalu usínalo, ale kněz věděl, že ne každý prosí Boha o ochranu. Každý tady na hradišti sice chodil do kostela, jenomže ne všichni věřili v jediného Boha. Některé z těch pohanů znal. Více než ostatní dávali na odiv svoji víru. A potom se v noci kradli do lesa, k obřadní ohradě. Kníže sice navštěvování posvátného háje zakázal, postupně ho nechával vykácat a dokonce těm, kteří by se do něj odvážili vstoupit, hrozil smrtí. Nebylo to nic platné.

Na hladině slepého ramene řeky, chránící dvouapsidovou rotundu na podhradí, se odrážely poslední paprsky zapadajícího slunce. Zapálil silnou lojovici a čekal. Dřív, nebo později, se některý z nich objeví. Tentokrát se rozhodl, že je bude sledovat.

Kdyby si víru svých předků uchovali sloužící, ještě by to pochopil. S poddanými byly vždycky problémy. Nikdy neuznali žádné novoty. Chtěli žít tak, jako dosud. Necháпали novou víru, nevěděli, proč si nemají Boha zobrazovat. Potřebovali hmatatelný důkaz božské podstaty, podobně, jako ve staletích předtím. Nerozuměli tomu, jak jeden Bůh může stihnout vyslyšet všechny jejich modlitby.

Zarazil se. S poddanými by se časem povedlo nějak hnout, ale když je v tom podporovali i velmožové? Kněz nad tím mávl rukou. Dábel ovládal duše jeho oveček, a proto nemohly uvěřit v jediného správného křesťanského Boha.

Trhl sebou, když opodál zahoukala sova. Sova?! Pozorněji se zaposlouchal do zvuků noci. Nebyl to ten samý zvuk, který slýchal z lesa nedaleko rotundy. Tohle bylo jenom napodobení soviho houkání. Rozmáchlým gestem se pokrřivoval. Přes ramena si přehodil teplý plášť. Otevřel dveře svého obydlí, dovnitř dopadlo několik zažloutlých listů. Povzdechl si. Se všemi obyvateli hradiště vycházel a žádného z nich nechtěl vystavit trestu.

Vítr mu zhasl svíčku. Nebylo by lepší se vrátit? Nikdy pořádně nevěděl, jak takový pohanský obřad vypadal. Nechtěl přece nikoho obvinít, ani mu mluvit do duše. Byl jenom zvědavý, co by se stalo, kdyby návštěvu o několik dní odložil? Nic! Rozhlédl se kolem sebe. Blížil se podzim, počasí se zhoršovalo a kdo ví, jak bude na příští obřad?

Očima se snažil proniknout tmou na kraji lesa. Zatím měl dost času. Pohané se pomalu scházeli a čekali na sebe. Rozhodl se vrátit domů a svíčku znovu zapálit. Bez ní by byl v lese ztracený. Věděl, kde se jejich obřady konají, ale potmě by tam netrefil.

Co nejopatrněji našlapoval spadaným listím. Pozorně se díval pod nohy, aby snad nešlápl na nějakou suchou větvičku, která by ho prozradila. Jednou rukou si z cesty odhrnoval větve a přidržoval je, aby ho nešlehly do tváře, druhou kryl skomíravý plamínek lojovice. Co chvíli mu rozehrátý tuk kápl na ruku. Kousl se do jazyka, aby potlačil bolestný výkřik a místo toho jen tiše sykl.

Vždyť to přece nemůže být tak daleko! – pomyslel si a sípavě oddechoval. V lese před ním se míhalo několik světél, jak tudy šli pohanští obyvatelé hradiště. Chovali se s naprostou samozřejmostí, jako by si byli jisti, že je nikdo nemůže prozradit.

Kněz se na okamžik zamyslel. Jak se mohli dostat z brány? Nevěřil, že by si jich nikdo nevšiml, kdyby se někde pokusili hradby potají přelézt. A navíc to bylo neproveditelné – vždyť k nim patřily i ženy a malé děti! Nechtěl ani připustit možnost, že by je strážce pustily dobrovolně. Jedině, že by... Znovu si v duchu prošel svoji domněnku, ověřoval každou maličkost. Jedině, že by strážce patřily k nim. Rozhodl se z obřadu odejít dřív a všechno si ověřit přímo u brány.

Skupina před ním už došla na malou mýtinu. Před ním se ze tmy vynořovala obřadní ohrada v celé své jednoduchosti. Odsud měl dobrý výhled a mohl zase kdykoli nepozorován odejít. Přikrčil se za nejbližším keřem a čekal, co se bude dít dál.

Kolem se rozhostilo tajuplné ticho. Od řeky sem vítr přivál měkkou mlhu a měsíc celé místo zaléval mdlým světlem. Nastal čas, kdy zlí duchové mají nad lidmi největší moc. Bezděčně se pokřivoval. Chtěl odhalit nekalé úmysly pohanů a Bůh ho jistě ochrání.

Zprostředka ohrady vyšlehl k tmavému nebi oheň. Obřad začal... Jeden z mužů zvedl dlouhý nůž s ozdobnou stříškou. Na kameni u nohou mu leželo odrostlé kuře. Naposled se na něj zadíval, než mu podřízl krk. Hustá krev pomalu stékala do připravené misky. „Obětina Svantovítovi!“ oznámil muž slavnostně, když oťrel nůž do usychající trávy.

Několik dalších lidí na osvětlené místo přivedlo koně. Šel vážně, jako by si uvědomoval, že se stal součástí něčeho velkolepého. Beze strachu se kolem díval moudrýma očima. Nečekal žádné nebezpečí, jeden z mužů mu tiše mluvil do ucha a hladil ho po čumáku. Ve světle ohně se zablesklo ostří sekery. Kněz na poslední chvíli odvrátil pohled.

Doléhal k němu tlumený jásot. Stačilo mu to. Obětovali tady bohu války Svantovítovi. Chtěl se zvednout a odejít. Dělo se tady něco nekalého, s čím nechtěl mít nic společného. Už tak se dost provinil, že vešel do pohanského posvátného háje...

Rukou zakryl blikající plamínek svíčky. Vyšvihl se na nohy, bylo mu jedno, jestli ho tady někdo uvidí. Jediné, co si přál, bylo dostat se pryč. Co nejrychleji, zpět ke své rotundě, pod Boží ochranu.

Plášť se mu zachytil za ostnatou větvíčku. Nedbal na to, spěchal dál dokud látka nepovolila. Přidržel si ji na ramenou a utíkal, co mu nohy stačily.

„Někdo nás sleduje!“ z obřadní ohrady za ním běželo několik mužů. V rukou třímali hořící větve, aby lépe viděli na cestu. Nebrali na vědomí, že by mohli něco podpálit.

Kněz v duchu odříkával slova modlitby. Nesmějí ho dopadnout. Věděl, že by zle skončil. Nejspíš s dýkou v zádech někde v řece. Zrychlil a nevnímal si píchání v boku. Nebyl zvyklý na tolik pohybu a brzy ztratil pracně získaný náskok. Uklidňoval se myšlenkou, že mu zbývá už jenom kousek. Pak za sebou zabouchne bytelné dveře a zajistí je závorou. Bude v bezpečí.

Pronásledovatelé se přibližovali. Jasně slyšel, jak se domlouvají. Svíčka už mu zhasla a teď za to děkoval Bohu, přestože klopýtal potmě. Aspoň pro ně byl skoro neviditelný. Noc ukryje všechny, kteří to potřebují. Ať pohany, nebo ty s bohulibými úmysly.

Na písčném břehu se rýsovala silueta rotundy jako příslib něčeho milého, krásného, nekonečného... Žil tady trochu stranou od zbytku hradiště a přitom nebyl sám... Docházely mu síly. Doufal, že pohany setřásl. Neslyšel je za sebou, a tak si troufl místo běhu jít. Klidně a vyrovnaně, jako by se nic nestalo. Jen jeho hlasité, trhané oddechování svědčilo o prožité hrůze.

Muži se vraceli zpět k ohradě. Nespokojeně se ošívali. Všichni dobře věděli, co kníže vyhlásil. Každý z nich mohl skončit na popravišti. Jestli je někdo viděl, mají ortel podepsaný už teď. Ale proč by to někdo šel hlásit knížeti? Tím by přeci prozradil, že byl v posvátném háji s nimi a mohl by pak být souzen stejně jako oni. Jak by dokázal, že mluví pravdu?

Mladík triumfálně vykřikl. Ve světle hořící větve, kterou nesl nad hlavou, se na zemi něco zalesklo. Sklonil se a spěšně si cosi schovával do váčku u opasku. Nenápadně se kolem sebe rozhlédl, aby si ověřil, jestli ho někdo neviděl. Narovnal se. Byl tak zaujatý myšlenkami na svůj nález, že si nevnímal suché větve nad sebou.

Ženy v ohradě zatím začaly koně zpracovávat. Většina z nich byla pomazána jeho krví. Sotva přichází vešli na prostranství kolem ohně, vrhli se k nim další muži, kteří tu zůstali hlídat. „Chytili jste ho?“ mladík nepatrně zavrtěl hlavou. „Ty odpovídáš za všechny?! Tak mi vysvětlí, jak je to možné?!“ Jeden z rady starších si ho nepřátelsky měřil. „Doufám, že alespoň víš, kdo to byl?!“ zeptal se přísně. Mladík znovu tiše zavrtěl hlavou. On nikoho neviděl, on jenom našel... Sova postřehnutelným pohybem zkontroloval, že ten kulatý zlatý předmět má stále dobře ukrytý ve váčku.

„Ale ty jsi přece v lese něco našel...“ Chtěl věřit, že ho nikdo neviděl. Jenže teď ho jeden z mužů udeřil do ramene. Člen rady starších k němu natáhl ruku: „Co to je? Měl bys mi to odevzdat...“ V hlase mu zazněla výčitka, proč se se svým nálezem nepochlubil hned. Mladík mu předmět neochotně podal. Byl přesvědčený, že si ho bude moct nechat a trochu tak zbohatne.

Bělovlasý muž zvedl zlatě se třpytící kuličku do výšky očí. Držel ji tak, aby na ni dopadalo světlo z obětního ohně. „Gombík...“ procedil mezi zuby a rozhlédl se po přítomných. „Zajímalo by mě, kdo ho v posvátném háji mohl ztratit, když kníže tak přísně zakázal na tohle území vůbec vstoupit.“ Lidé se kolem něj shromáždili v hloučcích. Občas mezi sebou prohodili pár slov. „Kdes ho našel?“ vykřikl jeden z nich a ostatní se k němu přidali. Mladík se otočil, aby rukou naznačil směr, odkud přišli. Chvilí bezhlesně lapał po dechu. V místech, kudy se před chvílí hnali za bezejmenným pozorovatelem, zuřil požár.

Rada starších se vzpamatovala jako první. Vydávala rozkazy. Bylo nezbytně nutné zahladit všechny stopy jejich rituálu. Během chvilky si strážé všimnou plamenů a příběhne sem většina obyvatel hradiště. Nikdo se nesměl nic dozvědět. Zbytek koně nechali přitáhnout na obětní hranici, misky s krví zvířat vylili na kraj ohniště a nádoby vzali s sebou. Rychlými pohledy zkontrolovali, že je všechno v pořádku. O oheň se postará sama Matka Příroda. Zaveleli k odchodu. Někteří se pokoušeli proběhnout lesem, kam požár ještě nedospěl, jiní se brodili mělčinou řeky. Jedinou záchranou teď mohlo být, kdyby se dostali včas na prostranství u rotundy. Pak by mohli tvrdit, že oheň viděli jako první a rozhodli se zachránit, co se ještě dalo.

*

Bělovlasý muž seděl na nízké stoličce a prohlížel si pozlacený gombík. Marně si lámal hlavu, kde ho viděl. Byl pečlivě zdobený jemnými vzory, takže musel patřit někomu výše postavenému. Kdyby se mu povedlo zjistit, čím je, měl by ho v hrsti. Nebylo by tak těžké vyhrožovat mu, ale copak mohl svoje slova nějak dokázat? Kdyby šel ke knězi s tím, že někdo z jeho nejbližších přátel byl v posvátném háji, ptal by se ho, jak to ví. A co by řekl? Ať by to vysvětloval jakkoli, prozradil by, že patří mezi pohany. Něco takového si nemohl dovolit. To samé věděl i onen pozorovatel.

Pokrčil rameny. Jemu ten gombík byl taky k ničemu. Třeba to byla past. Bylo mu jasné, že se s ním nikde nemůže pochlubit. Kdo ztratil něco tak vzácného, určitě bude chtít zjistit, kde to může být. Co by se stalo, kdyby ho našel u nejstaršího muže na hradišti? Nebylo by to podezřelé?

Pečlivě ho uložil zpět do váčku. Během zmatku s požárem na gombík ostatní zapomněli. Nikdo se po něm nesháněl. Copak by někdo byl tak troufalý? On na něj měl největší právo ze všech...

Vzhlédl, když se ozvalo zabušení na dveře. Kdo ho teď může rušit? Všem řekl, ať bohy svých předků uctívají doma, potají a nenápadně. Museli být opatrní. Kníže byl přísnější, než by čekal. Po setmění za opevnění hradiště nikdo nesměl. Přes den se mu povedlo do lesa dostat jinou branou. Strážím řekl, že jde do lesa pro léčivé bylinky a při tom se podíval, jak jejich posvátný háj dopadl. Byl z toho zoufalý. Z lesa zbylo jenom spáleniště, na kterém dlouho nic neporoste. Bezútěšná krajina, dříve tak velebící Svantovíta...

„Kdo je?“ křikl ke dveřím a nenamáhal se je ani otevřít. Ať je to kdokoli, stejně by mu neunikl. Neměl kam.

Dveře se otevřely. Neodvažoval se vzhlednout, bál se. „Ale no tak!“ od vstupu se ozval bodrý hlas. Usmál se. Ulevilo se mu, že to není nikdo z knížecí strážé. Navenek nemohl nic dát najevo, ale pokaždé sebou trhl, když je někde potkal.

„To mě ani neuvítáš?“ odmlčel se a ve tváři se mu snažil vyčíst nějakou odpověď. Bylo skoro nepochopitelné, jak za těch několik dní zestárl. Příchozí muž se přátelsky zasmál. „Čeho se tak bojiš? Myslel sis, že pro tebe jdou knížecí? Donutil se nevnímat to: „Máš ještě ten gombík?“ zeptal se s hranou bezstarostnosti a chtivě k němu natáhl ruku.

„K čemu ti bude?“ Stařec se netrpělivě ošival. Nemohl tady na hradišti věřit nikomu. Zradit ho mohli i jeho druhové. „Možná bych věděl, komu patří a kdo nás sledoval...“ oznámil příchozí vemlouvavě. „Když to víš, tak už ho nepotřebuješ!“ odsekl mu. Muž se nenechal: „Ty si ho chceš nechat pro sebe! Je ti jedno, jak dopadnou naše rodiny až kněz od rotundy promluví. Pak nás kníže nechá popravít. Všechny. Bez milosti.“ „Nepromluví, nemůže. Je s námi na stejné lodi. Dokážeš si představit, jak by vypadal v očích knížete – křesťanský kněz, který je ve skutečnosti pohan?“ namítl tiše.

Muž pokrčil rameny, nerozloučil se a rozzlobeně vyšel ze dveří. Po chvíli si to rozmyslel – prudce otevřel a příkře se zeptal: „Takže nám nepomůžeš?!“ Stařec si byl vědom své vážnosti. „Nevidím důvod. Až bude ten správný čas, přijď znovu.“ Oznámil nesmlouvavě a gestem muže vykázal ze svého příbytku. Práskl za sebou dveřmi.

Stařec zůstal sám. Tak že by je sledoval kněz? Ale proč? Měl k tomu nějaký důvod? Špehoval je proto, aby mohl donášet knížeti? Věděl, kdo všechno se u obřadní ohrady schází?

Napadlo ho, že by gombík mohl někam schovat, zbavit se ho a dělat, že ho nikdy neviděl. Jen málokdo věděl, že ho má u sebe a ti, kteří ho u něj viděli, si nemohli být jistí, jestli už ho neodevzdal tomu, komu patří. Copak ho opravdu mohl jen tak odevzdat? Jak by vysvětlil, kde k němu přišel? Rozhodl se zatím nějakou dobu počkat. Až nastane správný čas, mohl by toho využít...

Zatím ho musel nějak schovat. Na místo, kde ho nebude nikdo hledat. Pohledem zkoumal místnost. Ne, tady by to nebylo dost bezpečné. Objevil by ho kdokoli z rodiny a mohl by se ptát, jak se sem dostal. Musí s ním někam jít. Zamyslel se. Ani to nebyl nejlepší nápad. Někdo by si mohl všimnout, jak se pokouší zbavit nějakého zlatého předmětu. Nechal by ho, to věděl, ale jakmile by odešel, šel by se podívat, co to bylo. Nechtěl, aby si ho někdo spojoval s knězem.

Zlehka zavrtěl hlavou. Kdepak, nejbezpečnější bude schovat ho zpět do váčku a nechlubit se s ním dřív, než bude nezbytně nutné. Spokojeně se usmál.

*

Kněz seděl na písečném břehu řeky. Díval se na její hladinu a mlčel. Ještě před tím, než kníže vyhlásil přísný zákaz chůze do posvátného háje, se tam shodou okolností dostal a podíval se po gombíku. Snažil se o to, ale marně. Nejen, že ho tam ztratil za tmy, místo navíc zachvátil požár a všechno se změnilo k nepoznání. Byl přesvědčený, že gombík by požár přečkal. Když ne v nezměněné podobě, našel by ho alespoň roztavený. Jenomže po něm nebylo ani památky.

Bylo mu jasné, že se na spálenišť někdo dostal dřív než on a jeho gombík našel. Kde ho teď bude hledat? Mávl nad tím rukou a děkoval Bohu, že odtamtud vyvázl živý a zdravý. Kdyby se zdržel jen o něco déle, uhořel by v lese anebo skončil jako lidská oběť Svantovítovi. Věděl, že takové dostávají pohanští bohové nejradši.

Zarazil se. Vlastně za všechno, co se od té doby stalo, mohl svým způsobem stejně jako všichni ostatní, kdo byli tu noc venku za hradbami. Nebýt jeho zvědavosti, nikdy by je nenapadlo pronásledovat ho. Neztratil by gombík a při pronásledování by nepodpálili les. Ale nestalo se. S tím teď už nikdo nic neudělá. Nemohl uvažovat nad tím, co by bylo kdyby... Byl tam a nevěděl, kdo ho v posvátném háji viděl. Bylo mnohem důležitější přemýšlet, jak se bude v případě obvinění bránit.

Vrhl na temnou hladinu řeky podmračený pohled. Jak rád by se s někým poradil, co má dělat. Copak se ale mohl někomu svěřit? Komu tady mohl natolik důvěřovat?

*

Bělovlasý stařec pomalu vyšel ze svého obydlí. Rozhodl se gombík opravdu vrátit knězi s tím že mu ho přinesli kluci, kteří si na spáleništi hráli. Nevěděli, co s nálezem dělat... Umínil si, že je před knězem vychválení, že jiní na jejich místě by si něco tak vzácného nechali, ale oni ne.

V duchu zadoufal, že mu kněz uvěří. Věděl, že tím se mu vydává na milost a nemilost. Když bude chtít, všechno oznámil knížeti a on – nejstarší muž na hradišti skončí na popravišti. Církev tu podléhala moci knížete a snad každý se mu chtěl nějak zavděčit. Nebylo nic snazšího, jak se mu zalíbit, než obvinít a usvědčit několik pohanů.

Po pošel ještě několik kroků, než se zastavil. Otevřel váček, který mu visel u opasku a vyndal z něj všechny svoje poklady. Gombík se blyštil na podzimním slunci, jako by mu chtěl říct: „Nikommu mě nedávej! Jen si mě pěkně nechej!“

Ze zadu se k němu blížil nějaký stín. Leknutím sebou trhl a polohlasně zaklel. Veškerý jeho majetek se rozletěl do stran. Něco mu zůstalo ležet u nohou, ale gombík se od něj kutálel pryč a vyhýbal se všem pokusům o chycení. Muž kolem něj prošel bez povšimnutí.

Zasmál se sám sobě. Báł se úplně zbytečně. Tenhle strach ho pronásledoval od posledního obřadu. Nebyl úplně dokončený a Svantovít už nad nimi nebděl tak jako donedávna.

Zklamaně si povzdechl. Teď už se rovnou mohl vrátit. Bez gombíku by za knězem šel k rotundě zbytečně. Naposled se kolem sebe rozhlédl, jestli snad někde neuvidí zlatavý záblesk. Nic. Po jeho triumfu jako by se slehla zem.

Pokrčil rameny a namířil si to zpět ke svému příbytku. Ani si nevšiml, že se muž o něco dál zastavil a zvědavě ho pozoroval. Stařec loudavě odcházel. Svoji chvílku si právě prožil a už na ni neměl nárok. Tvářil se posmutněle, celý jeho plán ztroskotal. Zase byl tím obyčejným nejstarším mužem na hradišti.

Mladík starce propaloval pohledem. Konečně zmizel za ohybem cesty. Rozhodně vyrazil k místu, kde zahlédl zlatý záblesk. Teď se mu pomstí. Pořád nemohl zapomenout, že mu musel gombík odevzdat jenom proto, že byl členem rady starších. Co ho k tomu opravňovalo?! Vždyť ho našel on. Nemůže si ho proto nechat?

Spokojeně se zasmál. Opět ho získal. Ležel tady před ním, nikým nechráněný, stačilo k němu natáhnout ruku a vzít si ho. Měl s ním svůj záměr. Bylo mu jasné, že je sledoval kněz od rotundy na podhradí. Nebyl to jenom jeho názor, o něčem takovém byli přesvědčeni i ostatní. Na rozdíl od nich byl natolik odvážný a šel tvrdě za svým cílem.

Báł se, že by kněz mohl promluvit a chtěl ho umlčet. Jednou pro vždy. Čím dřív, tím líp pro všechny. Nebo by ho mohl vydírat. Pohrozit mu a kněz by je chránil. A když ne? Významným gestem sjel rukou k jílcí dýky. To mluvilo za vše.

Vyrazil. Nebylo na co čekat. Blížilo se poledne. Většina obyvatel hradiště se scházela k obědu. Teď ho nikdo nebude sledovat. Možná vyruší kněze při modlitbě, ale to ho netrápilo. On je také vyrušil při obřadu.

Došel k rotundě. Čím byl blíž, tím víc zpomaloval, jako by ho zdržovala nějaká tajemná síla. Nervózně se zasmál a vykročil. Ze všech si se snažil nedat najevo svůj strach. Byl si jistý, že kdyby se tohle dozvěděl někdo z nejbližšího okruhu knížete, se zlou by se potázal. Vždyť si troufl vztáhnout ruku na sluhu Božího.

Ne, tohle musí dokončit. Závísí na tom blaho všech, kdo ještě udržovali víru svých předků. Rázně zabušil knězi na dveře. Dlouho bylo ticho. Napadlo ho, jestli je vůbec doma.

Už chtěl odejít, když se ozvalo rachocení odsunované závory. Nasadil co nejpokornější výraz, jaký by se čekal od někoho, kdo se chce kát ze svých hříchů.

„Co bys rád?“ Kněz vyšel ze dveří s laskavým úsměvem. Ani náznakem nedal najevo, že by se bál. Neměl důvod. Nebo tím snad chtěl přesvědčit mladíka, aby se choval jako skutečný křesťan?

„Možná by nebylo vhodné to projednávat tady, na hřbitově. Radši bych s tebou mluvil někde uvnitř.“ Mladík ho zlehka objal kolem ramen a pohledem mu ukázal k příbytku. Snažil se nasadit co nejkroušenější výraz, aby kněz nabyl dojmu, že nutně potřebuje jeho pomoc. Kněz přikývl. Posledních několik dní se lidé chovali podezřívavěji. Každý každého sledoval a snažil se zachytit, kdy se druhý podřekne. Sám si to začal vyčítat. Kdyby tenkrát nešel sledovat obřad... Připadal si jako malý kluk, který neposlechl rodiče, přestože věděl, že mají pravdu. A teď za to musí pykat. „Tak pojď.“ Pokynul mladíkovi a bok po boku vstoupili do knězova obydlí.

„Co tě trápí, synu?“ rozpráhl ruce jakoby v žehnajícím gestu, když se usadil na nízké stoličce. Jeho společník mu ukázal předmět, který doteď skrýval v ruce. „Podívej, co se našlo na spáleništi posvátného háje. Není to náhodou tvoje?“ vyptával se jízlivě se skrytou výhružkou.

Kněz mu pozlacený gombík vzal zvědavě z ruky. Chvíli si ho prohlížel, ale pak pokrčil rameny: „Kde by se tam vzal?“ Nasadil ten nejlhostejnější výraz, jakého byl schopen. Na okamžik to vypadalo, jako by mladíka vyvedl z míry. Brzy zase našel ztracenou sebejistotu: „To bys měl vědět ty!“ odsekl chladně.

„To opravdu netuším. Bůh je mi svědkem, že jsem v posvátném háji nikdy nebyl. Jak by se tam potom mohl dostat můj gombík?“ Mladík přivřel oči do zlostných šěrbin. Pochopil, že takhle z kněze nic nedostane. Musí změnit taktiku. „A můžeš mi ukázat svůj gombík na plášti, který poslední dobou nosíš?“ zeptal se skoro jako by mluvil s nejlepším přítelem. Kněz mu ochotně podal plášť. „Tak kde je?!“ vyštekkl, když si ho zběžně prohlédl. „Někde...někde jsem ho ztratil.“ Kněz zbledl a na čele mu vyrazil pot. Mladík sjel rukou k jílci dýky. „Snažíš se zbytečně. Stejně to ví celé hradiště, že jsi v noci sledoval pohany. Vědí dokonce i to, že jsi zapálil jejich posvátný háj, aby se neměli kde scházet a chodili sem do tvojí rotundy.“

Kněz si ho překvapeně měřil. On, sluha boží a nechá se nachytat někým takovým. Byl si jistý, že přichozího zahlédl v ohradě, když byl obětován kůň. Nemohl nic namítat. Oba dobře věděli, na čí straně je pravda. Církev podléhala knížeti a když by byl obviněn z pohanství, mohl se rovnou rozloučit se životem.

Mladík se tiše zasmál. „Můžeme se spolu domluvit. Oba víme, že ten druhý byl ve špatnou chvíli na špatném místě, to se občas stane. Když budeš chránit a podporovat mě a ostatní, já nikomu neřeknu, že jsi to byl ty, kdo nás sledoval. Je to výhodné pro nás pro oba, věř mi. A když ne...“ významně se zadíval na dýku. Pozorně sledoval kněze, čekal. Nohou netrpělivě klepal o podlahu z ušlapané hlíny. Měřil si ho vypočítavým pohledem. „Takže?“ zeptal se, když se mu zdálo, že ticho trvá už příliš dlouho. Kněz přikývl. Pomalu a neochotně.

Kněz mlčel. Ta skrytá výhružka se stále odrážela od stěn jeho obydlí. Bál se, kdy se otevřou dveře a bude v nich stát mladík s dýkou v ruce. Stačí jediná rána a už ho nebude moct ohrozit. Tím si byl jistý.

Skoro přestal vycházet. Zůstával v rotundě co nejdéle to šlo. Cítil se tam v bezpečí, Bůh ho chránil a doufal, že se nikdo neodváží zavraždit ho na posvátné půdě. Nic jiného mu nezbývalo. Smrt obvykle přicházela, když ji nikdo nečekal. Mezi lidmi se o něm říkalo, že ho posedli démoni. Změnil se, už nebyl takový jako dřív, když se snažil každému pomoci. Teď by sám potřeboval někomu říct o svých starostech. Věděl, že nemůže. Nesměl přiznat, čím to všechno začalo.

Vyčítal si, že nechtěl, aby mu mladík gombík vrátil. Pak by alespoň neměl v ruce žádný důkaz. Teď se s tím už nedalo nic dělat. Měl ho v hrsti, nezbývalo, než čekat... V duchu

proklínal, že jeho rotunda je na takové samotě. Jen občas se k němu doneslo, co se děje v nejbližším okolí knížete. Věděl, že kníže začal zjišťovat, kdo posvátný háj zapálil a kdo všechno se účastnil pohanských obřadů. Obviní ho spolu s nimi? Mohlo by se to stát... Zakázal si takhle přemýšlet. Jeho osud byl v rukách Božích a kdyby se ho nějak pokusil změnit, kdo ví, jestli by ho nestihl trest ještě horší, než to, co se mělo stát?

*

Několik lidí se sešlo u nejstaršího muže na hradišti. Snažili se ovládnout svůj strach a zlost, ale oči na ně všechno prozrazovaly. Nechyběl mezi nimi ani mladý nálezce gombíku. Někteří z nich spolu mluvili, ale když stařík natáhl ruku, v očekávání něčeho důležitého se ztišili.

„Ráno za mnou byl jeden z knížecích poskoků a vyptával se mě na pevnost mojí víry. Dokonce chtěl vědět, jestli tady neschovávám nějaké staré pohanské modly! Když jsem mu na všechno odpověděl, zajímalo ho, kdo z mého okolí uctívá bohy svých předků. Namítl jsem, že to přece nemohu vědět. A on si prý myslel, když mojí hlavu zdobí šediny, že se mi budete se svými poklesky svěřovat.“ Trochu nervózně se zasmál a rozhlédl se po tvářích přítomných, co na to řeknou. Zklamali ho, někteří z nich lhostejně pokrčili rameny, jiní se zatvářili zděšeně, ale nikdo neodpověděl. Neměli ani důvod, všichni to cítili stejně. Bylo potřeba někoho co nejdříve obvinít. Stačilo málo a v plamenech mohlo být celé hradiště. Ve všech koutech bylo cítit nepřátelství.

Stařec se každému pozorně zadíval do očí. Většinou našel nepřítomný, zamyšlený výraz. Jen u mladíka, který našel gombík, viděl něco jiného. Krutou touhu po pomstě. Doufal, že se jenom spletl, vždycky si o něm myslel, že je zženštilý. Přesvědčoval sám sebe, že se tenhle pohled během okamžiku změní. Opak byl pravdou, čím déle se do těch očí díval, tím hloub viděl do očí vraha.

„Nesmíme se chovat nijak nápadně. Omezíme na nějakou dobu obřady.“ Oznámil s důrazem na každém slově. Mladík si s pohrdáním odfrkl. „To platí hlavně pro tebe!“ napomenul ho přísně a znovu se mu zadíval do očí. K původní touze zabíjet se přidal ještě vzdor a trucovitost. „Tím, že někoho zabiješ, nic nevyřešíš.“ Vysvětloval mu se vši důležitostí člena rady starších. Mladík vztekle zakoulel očima. Rozeběhl se ke dveřím a vztekle jimi za sebou práskl.

Stařík překvapeně zdvihl obočí. Tohle chování od něj nečekal. Proč se tak rozčílil? Co měl za lubem? Chtěl ho snad svým odchodem vyprovokovat k nějakému činu? Rychlým pohledem zkontroloval tváře zbývajících přívrženců staré víry. Soustředil se každý z nich po předchozích událostech jen na svůj záměr, pro jehož uskutečnění by udělal cokoli?

S rozmrzelým výrazem tohle sekání gestem rozpustil. Rozdělili se. Každý proti křesťanství bude bojovat sám, jen svými silami. Nebylo to nijak k užítku. Každý zvláště bude slabý. Kdyby zůstali spolu, měli by možnost posílit svoji víru...

*

Mladík šel rázně s rukou položenou na jílcí dýky. Za všechno mohl ten kněz, neměl mu dát možnost poučit se ze svých chyb. Mohl předvídat, že si z toho nevezme ponaučení, byl příliš zaslepený křesťanstvím. Kdyby mu ukázal gombík, řekl, co ví a hned ho sprovodil ze světa, nemuselo by to takhle dopadnout!

Ještě chvíli se musí vydržet ovládat, aby kněz nepojal žádné podezření. Opět se s ním potřebuje poradit jako s moudrým mužem, který by mu jistě pomohl a dokonce začal uvažovat, že by se nechal pokřtít. Jenom si s ním chce ještě o několika věcech víry promluvit. Něco mu nebylo jasné a neznal nikoho, kdo by mu to dokázal vysvětlit tak, jako kněz od

rotundy... Svá slova si několikrát zopakoval, nasadil pokornou masku a zabušil na dveře knězova příbytku. Čekal, až uslyší odsunování závory a kněz ho přivítá s laskavým úsměvem. Nic, ticho. Jako by místo bylo už dávno opuštěné a vhodné akorát tak jako útočiště zlých duchů a démonů. Donutil se myslet rozumně. Vždyť kněz ještě nebyl tak starý, aby zemřel. Nehledě na to, že o něčem takovém by se na hradišti mluvilo a doneslo by se to i k němu. Třeba jenom zabušení přeslechl. Nikdo se neozval. Mladík si už začínal myslet, že tuhle práci za něj někdo udělal. Chtěl zase odejít, tady už neměl co hledat.

Teprve teď si všiml otevřených dveří do rotundy a viděl tam klečet postavu v druhém, běžně nepoužívaném výklenku. Neviděl jí do tváře, ale doufal, že to opravdu bude kněz. Kdo jiný by se tu mohl zdržovat v tuhle dobu, když bylo po obědě a bylo potřeba pracovat na každodenním chodu hradiště? Rozhodl se to ověřit. Nechtěl na sebe nijak upozorňovat. Slunce svítilo osobě do očí, takže dokud bude stát za ní, nebude vrhat žádný stín a ona si ho nevšimne.

Tiše vešel. Chvilí nerozhodně postával v hlavní části, než si jeho oči zvykly na ostrý sluneční svit. Byl si jistý, že před ním klečí jeho oběť. Až k němu se nesla zbožná slova modlitby, kterými muž prosil o odpuštění. Ví snad, jak blízko čeká smrt?

Odkašlal si, aby na sebe upozornil. Už nemohl čekat. Dny se krátily a po setmění bylo zakázáno vycházet za hradby.

Kněz se k němu s trhnutím otočil. Přestože vypadal sešleji, než při jejich minulém setkání, tvářil se vyrovnaně. „Mohu ti pomoci, synu?“ zeptal se a v žehnajícím gestu rozpráhl ruce. „Rád bych se stal křesťanem, ale některým věcem příliš nerozumím. Ty jsi jediný na celém hradišti, kdo by mi to dokázal vysvětlit.“ Vysvětloval mladík s úšklebkem. Lhal, ale pro dobro své věci.

Kněz vstal a pokynul mu, ať se ptá. „Tady to není nejlepší místo. Radši bych s tebou mluvil někde, kde nás nemůže nikdo vyrušit. Co kdybychom se sešli v lese? Měl bys jít napřed...“ nadhodil a čekal, co kněz odpoví. V jeho očích zachytil nechápavý výraz. „Pochop, zatím jsem pohan a nebylo by dobré, kdyby nás spolu někdo viděl. Mohlo by to ublížit jak tobě, tak mě.“ Vysvětloval mu naléhavě. Kněz krátce přikývl a rozhodně vyšel z rotundy. Ve dveřích se ještě otočil a oznámil: „Sejdeme se v lese u předhradí.“ Nečekal na mladíkovu odpověď a vyrazil.

Mladík zůstal v rotundě. Sledoval sluneční paprsky dopadající na jednoduchý oltář. Co by se změnilo, kdyby se opravdu stal křesťanem? Vlastně jen to, že by se obřady nekonaly potají po nocích. Všechno ostatní by zůstalo stejné. Několik lidí by mu možná vyhrožovalo, ale věděl, že s tím by si dokázal poradit. Byl silnější než většina jeho druhů.

Čekal už dost dlouho. Jestli se kněz nikde nezdržel, měl by už opustit hradiště. Z rotundy odešel nikým nepozorován. Když procházel hradištěm, nasadil zkroušený výraz a šel se sklopenou hlavou. Nikomu se nepodíval do tváře, dovolil si riskovat jenom kradmý pohled, když se míjeli. Uvažoval, jak se vymluví, až bude procházet branou a stráže ho zastaví, aby zjistily, co má v plánu. Rozhodl se, že to vymyslí až na místě. Někomu by mohl vyhrožovat a jiný by se nechal přesvědčit, kdyby mu dal něco cenného. Třeba ten gombík, kvůli kterému je tolik problémů.

Měl štěstí, nikdo se ho zastavit nepokusil. Možná si ho ani nevšimli... Nutil se, aby nespěchal a působil vyrovnaně. Nesmí na něm být vidět žádná nervozita a strach, protože pak by byl podezřelý. Vstoupil do příšeří lesa. Ani nemusel moc hledat, kněze uviděl, jak se pohodlně opírá o kmen stromu s hlavou otočenou k bráně, aby mladíka nepropásl. „Tak se ptej. Rád ti na všechno odpovím, jak nejlépe budu umět.“

„To víš, že se budu ptát... A taky je to věc víry...“ Přes tvář mu přeběhl jízlivý škleb. „Víš, co se stalo? Víš, co udělal kníže?! A to všechno tvojí vinou!“ zavrčel mu do tváře.

Kněz se vyděšeně pokřičoval. Nemluvil tu s člověkem, ale vtěleným ďáblem. „Jsem jen nehodný sluha Boží...“ spustil zoufale. „Nelži!“ vyštěkl mladík. „Ty jsi nedodržel svou část

dohody! Věř, že já si za tou svojí stále stojím!“ Se vzteklým výrazem tasil dýku. „Ještě než zemřeš, chci vědět, proč jsi to udělal?! Co z toho máš? Je ti kníže alespoň vděčný?!“ Pohrdavě si před ním odplivl. Šermoval mu dýkou před obličejem. Kněz se nijak nepokoušel bránit. Stál na místě připravený na smrtící ránu.

„Myslíš si, že ti přijde na pomoc někdo z knížecí družiny?“ ptal se mladík posměšně. Tohle ho vyvedlo z míry. Myslel si, že kněz bude prosit o milost a naříkat, že nic z toho není jeho vina, ale on tu zatím stál s rukama podél těla, lehkým úsměvem na tváři a nebránil se.. Marně se ho snažil vyprovokovat. Kdyby mu k útoku dal kněz nějakou záminku, bylo by to snazší.

„Co mi k tomu řekneš? Nebo snad uznáváš, že kvůli tvojí neopatrnosti všichni trpíme?!“ vyptával se dál přísně. Musel ho k nějaké odpovědi přinutit. Chtěl z něj dostat co nejvíce. „Teď vidím, že kdybych udělal to, z čeho mě obviňuješ, bylo by to jediné dobře. Víra tvých předků je v tobě tak zakořeněná, že by z tebe nemohl být dobrý křesťan.“ Kněz najednou promluvil nečekaně pevným hlasem, beze stopy strachu. Mladík ho udeřil do tváře. Co si to dovoluje? Měl se bránit a ne mu tady kázat o správné víře.

Kněz se však umlčet nedal. „Co z toho budeš mít, když mě zabiješ? Jenom svoji duši pošpiníš hříchem. Nic víc a nic míň.“ Mladík zakoulel očima, tady už nešlo o obyčejnou víru. Tohle byla pomsta. Dokonalá a chladnokrevná. Na okamžik zaváhal. Za co se chce vlastně mstít?

Jeho oběť tu chvilku postřehla. „Co se mnou pak uděláš? Moje tělo někdo najde a věř mi, že z toho budou obviněni pohané. Tobě nezbude, než se přiznat...“ Další úder ho odmlčel. „Blíží se zima. Zvířata se už o tvoje tělo postarají.“ Lhostejně pokrčil rameny. Zaútočil.

Ve váčku nahmatl gombík. Musí se ho co nejdříve zbavit. Nikoho ani nepadne ho z něčeho podezřívat. Na všechno se zapomene... Že kněz beze stopy zmizel? Občas se něco takového stane... Bez jakýchkoli výčitek se vracel k bráně.

Zašel na hřbitov u rotundy a k jednomu z hrobů zahrabal kněžův gombík. Nikdo nic nepozná. Dal si s tím práci. Naposledy vzácnost promnul v ruce než ji přikryl hlínou. Věděl, že tady bude v bezpečí. Už navždycky.

*

Hradiště dávno zaniklo. Kamenné části domů lidé z okolních obcí rozebrali na stavbu svých domů. Kolem byla pole a pastviny.

Několik dětí sedělo na trávě a pozorovalo pasoucí se dobytek. Bylo to zvláštní místo – pastvina a uprostřed skoro nic nerostlo. Byla tam jen holá hlína, ze které občas váhavě vyrůstala suchá tráva. Od nepanšti se tomuhle místu říkalo místo, kde nic neroste a vyprávěly se o něm strašidelné příhody. Však se mu děti vyhýbaly, jak to jen šlo.

Všichni, kdo sem zavítali, tu měli divný pocit. Jako by je někdo pozoroval. Někdo z dávných časů čekající na svoji kořist...

HOLČIČKA

(UMÍSTĚNÍ DO 21. MÍSTA NA SOUTĚŽI CENA WALTERA SERNERA 2012)

„Paní učitelko, kdy bude ta dějepisná soutěž?“ čtvrtáčka neodbytně třepala rukou ve vzduchu, dokud ji nevyvolala. Učitelka si ji chvíli nechápavě prohlížela. Nikdy by ji nenapadlo, že se v její třídě najde někdo, kdo by měl o takovou soutěž zájem. „Ale to je jenom pro druhý stupeň. Zeptat se ti můžu, zkusíš si školní kolo a to stačí...“ holčička přikývla. Nebyla nijak nadšená, ale pořád lepší něco, než nic.

O přestávce jí třídní dala propozice. První kolo se mělo konat za týden a tématický okruh byl středověk. Podle pravidel byla soutěž určena především pro žáky 2. stupně ZŠ, zúčastnit se však mohli i mladší, pokud by byli výrazně lepší než jejich spolužáci. Holčička se pohrdavě ušklíbala. Takže to vypadá, jako by si učitelé propozice vůbec nečetli.

* * *

Věděla, že mezi soutěžícími bude nejmladší a počítala s tím, že se na ni budou dívat s neskrývaným posměchem. Postávala ve třídě pod rodokmenem Přemyslovců a poslouchala skupinku osmaček: „Hele, kde zapíchlí toho svatého? To byla Mladá Boule, ne?“ Podívala se jejich směrem: „Svatý Václav? To sice byla Boleslav, ale dnes Stará. Bylo to 28. září 929, nebo 935, dnes se vědci přiklánějí spíš k roku 935.“ Skupince spadla čelist.

Kousek dál se zastavila jiná soutěžící. Nechtěla, aby to vypadalo, že se chce na něco zeptat, a tak se obrátila na svoji kamarádku, zatímco oči upírala na holčičku: „A ta bula?“ „Zlatá bula sicilská? Tu dostal od císaře Přemysl Otakar I., kterým začal český dědičný královský titul. Později pak uzákonil primogenituru.“ Odpověděla sebejistě. „Primo – co?!“ „Primogenituru, prostě že vládne nejstarší syn.“ Dodala na vysvětlenou, když viděla, že s odborným výrazem nepochodí.

Do třídy vešla učitelka. Holčička ji znala od vidění a věděla o ní, že učí na druhém stupni dějepis. „Vítám vás na dějepisádě. Letos bude soutěžit i žákyně čtvrté třídy, ale bude to jenom na zkoušku. Až vám rozdám odpovědní archy, začnete pracovat. Máte na doplnění odpovědí dvě hodiny.“ Ze skupiny strašících holek se ozvalo spokojené oddechnutí. Pochopily, že jejich šance na výhru jsou stejné, jako když se do soutěže hlásily.

* * *

Čtvrtáčka seděla na svém místě a něco si četla. Spolužáky, kteří po sobě házeli mokrou houbou nevnímala. Soustředěně se věnovala textu.

Trhla sebou, když ji z ničeho nic oslovila její kamarádka: „Ty seš první! Hustý! Gratuluju!“ Chvíli nechápala, co se děje. V čem měla být první? „Je to na nástěnce!“ Teprve teď jí to došlo: no jasně, dějepisáda! Nechala se kamarádkou odtáhnout k výsledkové listině.

Nevěřila vlastním očím -jediná ze všech zúčastněných měla dostatečný počet bodů k postupu do okresního kola. Ze sborovny se vynořila dějepisářka. Uznale jí poplácala po rameni: „Výborně, pojedeš na okresní kolo, ale jenom na zkoušku. Po vyučování se za mnou zastav v kabinetu, pro nové propozice.“ Holčička se spokojeně zasmála.

* * *

Cesta vlakem byla neskutečně únavná. Sněžilo a zima zalézala pod oblečení. „Nejsi nervózní?“ vyptávala se učitelka starostlivě, než společně vešly do vestibulu školy, kde se soutěž měla konat. Čtvrtáčka pokrčila rameny: „Vždyť je to jenom na zkoušku!“ Dějepisářka přikývla. Přesně takhle jí to řekla.

Ve škole se na ni všichni dívali nevěřičně. Vždyť na soutěž byla ještě moc malá. Učitelka z kabelky vylovila mnohokrát přeložené propozice. „Ale podle pravidel to nijak nevádí...“ Svá slova dokládala čtením zvýrazněného textu a pořadatelé její nárok pod tíhou argumentů uznali.

Holčička se usadila do lavice a zvědavě si prohlížela soupeře. Měla pocit, že je strčí do kapsy i kdyby se nijak nesnažila. S pokrčením rameny se dala do vyplňování testu. Skončila jako první.

„Takže?“ Seděla u dějepisárky v kabinetu a trpělivě čekala, až učitelka na Internetu najde výsledky okresního kola. „Gratuluju, jsi první. Za dva měsíce pojedeme na krajské kolo.“ Přestože jí podala ruku, neřekla to nijak nadšeně. Spíš s povzdechem, jako by čekala mraky starostí.

* * *

Dva měsíce uběhly jako voda. Holčička se s učitelkou sešla v autobusu, aby společně vyrazily na další kolo dějepisády. „Pročetla sis všechno?“ Dějepisárka vypadala starostlivě. Soutěžící přikývla. „Pamatuješ si z toho něco?“ Místo odpovědi přišlo pokrčení ramen: „Nejedu tam jenom na zkoušku?“

Ve škole byla učitelka odvolána do jídelny, kde měly doprovody na svoje svěřence počkat. Od teď už bylo všechno jenom na holčičce.

„Ty chodíš teprve do čtvrté třídy? Tak to se nemůžeš zúčastnit!“ pořadatelka byla neoblomná. „V pravidlech je, že soutěžit mohou i mladší...“ Holčička s ledovým klidem ukázala na zvýrazněný řádek v propozicích. „Zeptám se ředitele.“ Pořadatelka nasupeně odcupitala.

„To víš, že se můžeš zúčastnit, ale jenom na zkoušku, jo, maličká?“ Ředitel na ni rádoby přátelsky vycenil zuby. „Jasně!“ oplatila mu úsměv.

Vešla do třídy a ne všimla si opovrhlivých pohledů. Krátce se rozhlédla, musela zjistit, jak na tom kdo se znalostmi je. Ti, kteří klidně svačili, jí připadali jako nejtvrďší oříšek.

* * *

Seděla ve třídě v lavici a četla si. „To je super!“ Překvapeně zvedla hlavu. „Co?“ zeptala se poněkud nechápavě. „Postupuješ do celostátního kola!“ spolužačky jí uznale poklepávaly po ramenu. Spokojeně se zašklebila. A pak že jenom na zkoušku!

* * *

Vyrostla a soutěže se mohla účastnit oficiálně. Seděla v lavici a čekala na začátek školního kola. Ve třídě byla sama, po škole se za ta léta rozeslo, že je *sakra dobrá* a žádný ze soupeřů se jí neodvážil konkurovat.

„Nikdo?“ dějepisárka na ni vrhla zkoumavý pohled. Holčička zavrtěla hlavou. „Já někoho seženu.“ Slíbila a vrátila se na chodbu. „Nechceš se zúčastnit dějepisády?“ Zaslechla, jak se ptá někoho za rohem. „Proti ní?“ odpověděl hlas její spolužačky. „Nikdy!“ „Kdo se přihlásí do prvního kola, dostane jedničku z dějepisu...“ učitelka se jí snažila nalákat. Holčička se tiše zasmála.

Dveře do třídy se otevřely: „Máš konkurenci!“ oznámil jí rádoby veselý hlas skrývající nervozitu.

* * *

Byla moc stará na to, aby mohla soutěžit. Místo toho, kdykoli vystrčila nos na školní chodbu, vždycky se objevil někdo, kdo chtěl před písemkou poradit.

Hodina dávno začala, když po jedné takové poradě běžela do třídy. „Počkej!“ přísný hlas ji zastavil uprostřed kroku. Otočila se. Nový učitel dějepisu se usmíval od ucha k uchu. „Byli jsme na krajském kole dějepisády a ředitel se ptal, kde máme *maličkou*. Když jsem řekl, že už tak maličká nejsi, oddechl si a prohlásil, že to je jedině dobře. Teď prý budou mít šanci na výhru, ale proti takové *zatraceně dobré* konkurenci to nebylo možné.“ Dějepisář jí se smíchem potřásl rukou. „Tak panu řediteli vyřídíte, že je *maličká* pozdravuje a drží jejich škole palce.“

* * *

Tahle pověst se s holčičkou táhne dosud. A někdy učitele dohání k šílenství...

CHLAPEC Z LESA

Šli pěšky už několikátý den. Přespávali na lesních mýtinách, jedli ovoce, na které cestou narazili a občas se pokoušeli lovit. Většinou neúspěšně a stejně nikdy nerozdělali oheň, aby si kořist upekli. Ani jeden z nich nevěděl, jak dlouho takový stav bude trvat. A když to věděl, neprozradil by to svému společníkovi, ani kdyby na tom závisel jeho život.

„Kdy tam dojdeme?“ chlapec se ptal skoro bez přestání. Už mu ani neodpovídal. Unavovalo ho to. „Proč se nevrátíme domů? A proč jsme nejeli autem?“ Chlapci bylo líto, že takřka nové vozidlo nechali bez povšimnutí na kraji lesa na hranicích Německa. Byla to luxusní značka a on si zakládal na tom, že ho v něm táta vozí do školy. Spolužáci mu závidí... Koho by to netěšilo?

„Nemůžeme. Ještě ne. Dokud jsou prázdniny, budeme žít tady, v lese. Bude to dobrodružství, uvidíš.“ Muž nasadil úsměv, ale povedl se mu spíše posmutnělý škleb. Nechtěl tomu kloučkovi nic vysvětlovat. Věděl, že by jeho důvody beztak nepochopil. Od té doby, co při autonehodě zemřela jeho žena, neměl důvod dál žít ve městě a každý den procházet tím místem, které se jí stalo osudné. Chtěl taky odejít, být pohřbený v tichém lese, ne na hřbitově, kam dennodenně přicházejí pozůstalí.

„Co bude s autem?“ Jeho syn se domáhal odpovědi. Nedokázal pochopit vůbec nic. Nechápal, proč by oni dva měli žít v lese, bez Internetu a nejmodernější techniky, bez kamarádů z města.

Další škleb: „Všechno jsem zařídil. Odvezou ho spolehliví lidé.“ Odpovídal mu s hraným klidem. Ne, o auto se nemusí bát. Odveze si ho policie, až zjistí, že jsou oba nezvěstní a bude se snažit najít něco, co by ji přivedlo na stopu muže s chlapcem. Marně. Byl si jistý, že všechny stopy pečlivě zahladil a dokud on sám nebude chtít, nikdo je neobjeví.

Sestupovali do údolí. Nedaleko šuměl malý vodopád. Muž se kolem sebe obezřetně rozhlédl. Byl si jistý, že před časem překročili hranici a teď jsou v Čechách. Místo pro ně jako stvořené. Opatrně sestupovali po příkré skále porostlé mechem. Ochrání je před zvědavýma očima lidí, nikdo se do tohoto údolí neodváží sejít. Jsou dostatečně hluboko v lese a už jenom přiblížit se k rokli bude většina lidí považovat za životu nebezpečné.

„Chci se vrátit!“ chlapec začal natahovat. Tohle nebylo dobrodružství, jak si ho představoval. Dělo se něco, čemu nerozuměl. Báł se a nevěděl čeho.

„Slezeme dolů a budeme tam bydlet celé prázdniny. To je lepší než na táboře, ne?“ zeptal se muž s hraným veselím. Ve skutečnosti věděl, že jeden z nich se už z téhle rokly nikdy nevrátí. Ať proto, že už nebude chtít, nebo to nedokáže. Nenápadně si sáhl na kapsu bundy. Tam před odchodem schoval nejdůležitější věci – tlustý notýsek, do kterého chtěl chlapci zaznamenat, proč se k něčemu takovému rozhodl. Doufal, že jednou všechno pochopí.

Na příkrých svazích rostly tenké kmínky mladých stromků. Muž si je prohlížel zkušeným okem. Věřil, že budou vhodné ke stavbě jednoduchého přístřešku. Kameny, které sesbírají kolem, si obloží ohniště... budou žít bez jakékoli techniky, ale to neznamená, že jeho syn bude nevzdělaný. Naučí ho všechno, co sám umí.

„Proč tady musíme žít? Prázdniny už dávno skončily!“ chlapec se rozhlížel kolem sebe, jako by se právě probudil na neznámém místě. Muž ho povzbudivě pohladil po hlavě. „Ty tady nechceš zůstat? Umíš všechno, co potřebuješ. Škola je pro tebe zbytečná. Co kdybys měl prázdniny tak dlouho, dokud budu žít?“

Chlapec se na něj nevěřicně zadíval. Tohle by jeho táta nikdy nedovolil. Nechápal, co se stalo a ani po tom nechtěl pátrat. Uraženě mlčel. Věřil mu a teď tohle! „Ale proč?“ zeptal se protivně.

Muž beze slova pokrčil rameny. Nemělo cenu se s ním dál bavit. Věděl, že bude uražený a bude odmítat se s ním na čemkoli dohodnout. Pokračoval ve zušlechtování příbytku. Celé dva měsíce se synovi ani slovem nezmínil, že tady budou žít dlouhá léta.

Chlapec se vyškrábal z rokle. Teď se s nikým nechtěl bavit. Tohle byla zrada. Ve městě měl kamarády, slíbil jim, že po prázdninách bude vyprávět o svém neobvyklém dobrodružství...

„Pojď sem. Něco ti dám, abys věděl, co máš dělat. Po zimě tady už nebudu.“ Mladík se na svého otce upřeně zadíval. Samozřejmě nevěřil, že tady bude vždycky, ale nikdy by neřekl, že to přijde tak nečekaně. Muž z kapsy staré bundy vylovil odřený zápisník a krátkou tužku. „Máš tam všechny informace. Přečti si to, až bude ta správná chvíle.“ Skoro slavnostně mu na krk pověsil kompas. „V mapě je označeno, kde jsme. Půjdeš zpátky k Berlínu.“ Muž beze slova vysvětlení odešel do přístřešku.

Mladík se za ním chvíli díval. Nevěděl proč, ale měl pocit, že to není tak idylické, jak se ho celé roky snažil přesvědčit. Pokrčil rameny. Co by se stalo, kdyby poznámky svého otce přečetl už teď? Určitě nic. Aspoň bude připravený na to, co se má stát.

Vyšplhal se po svahu ke svému oblíbenému stromu a pohodlně se usadil. Najednou pochyboval, jestli dělá dobře. Určitě, musí se přece dozvědět, co celé tohle podivné dobrodružství znamená.

S povzdechem otevřel zápisník a dal se do čtení.

Nenávidím civilizaci. Vzala mi ženu a já před ní zachráním alespoň syna. Počkám, až zakončí školní rok a pak ho vezmu do lesa. Budu mu tvrdit, že je to jenom výlet. To mu bude stačit. Až v září mu řeknu pravdu – částečnou.

Mladík překvapeně zamrkal. Tohle mu připadalo jako největší podvod jeho života. Donutil se číst dál. Musel se dozvědět co nejvíc.

Jsmetady. Já už se odsud nedostanu. Naučil jsem syna všechno, co potřebuje. Teď se o sebe dokáže postarat sám. Vydej se na cestu synu, v Berlíně ti pomohou.

Mladík byl na lovu. Když se vrátil, našel svého otce oběšeného. Bylo mu jasné, že už mu nepomůže a ani neměl jak přivolat pomoc. Rozhodl se, že ho alespoň pohřbí, než se vydá na cestu...

O TRANSMUTACI ORGANISMŮ
(CENA KNIHOVNY EDUARDA PETIŠKY 2012, součát
Macharova Brandýsa)

Všechny živé organismy se dají rozdělit na levé leváky, pravé leváky, levé praváky a pravé praváky. Levý levák je tvor natolik vzácný, že je považován za dávno vymřelý, pravý levák je zcela běžně nazýván levákem. Levý pravák je sice ojedinělý, ale přesto se vyskytuje a pravý pravák je k nalezení v lese.

Z vědeckého hlediska by bylo přinejmenším zajímavé vpustit do ohraničené části lesa pravého leváka a levého praváka a sledovat, kolik pravých praváků se jim za předem stanovenou dobu podaří najít. Není však ani vyloučené, že by mohli nalézt levého leváka, protože kde jinde než v ubývajících částech lesů by se dal objevit živočich dávno považovaný za vymřelého?

Je doloženo, že levý levák se dá úspěšně ochočit. Pak je nezbytně nutná péče pravého leváka, nebo levého praváka. V případě nutnosti je možné levého leváka nakrmit pravými praváky, čímž se jedna jeho levost nuluje. Nulování obou levostí vědecká zkoumání nevylučují, v takovém případě se z levého leváka stane pravý pravák, tedy oblíbená hříbovitá houba.

OBÁLKA
*(CENA KNIHOVNY EDUARDA PETIŠKY 2012, součát
Macharova Brandýsa)*

No počkej, dovedeš si představit, jak studí taková oslintaná známka?! Určitě ne! A lepší! Víš, jak pak budu vypadat? A dost! Slyšíš? Sundáš ten hnus ze mě? Ale no tak...

Kam mě to nese? Tak odpovíš mi? Běda ti, jestli mě pustíš. Polámou se mi vlákna papíru, jestli spadnu na chodník! Snad mě nechce hodit do téhle díry? Ať tě to ani nenapadne, já se tmy bojím!

Ať nefouká, až mě budou vyndávat, jenom ať nefouká! A jsem v pytli. Doslova. V poštovním. Já a spousta pohlednic. Proč s námi zase tak hází? Au! To bylo z výšky...! Razítko?! Copak tady neznají slovo úcta?

No konečně, vezeme se autem jako nějací páni. Pomalu nás ubývá. Hele, já tady nechci zůstat sama a poslední. Stejně je to všem jedno... Zase do té tmy ve schránce? Kolikrát mám opakovat, že se bojím?! Kdo ví, kdy si mě někdo vyzvedne?

Věž SYMBOLŮ
(CENA KNIHOVNY EDUARDA PETIŠKY 2012, součát
Macharova Brandýsa)

Muž si naposledy prohlédl svoje dílo. Zdálo se, že je s jeho výsledkem spokojený. Nároží vysoké věže bylo pokryto tajemnými značkami, o kterých si byl jistý, že je nedokáže rozluštit nikdo jiný než on a jeho potomci. Tak to mělo být už navěky...

Sotva patrně kývl hlavou. Věž, postavená z masivních kamenných kvádrů, zakrývala sluneční kotouč. Ostatní přítomní sotva dýchali. Nevěřili, že by tu mohla vydržet mnoho století, vždyť byla zapomenuta kdesi uprostřed pohraničních lesů.

Muž si je prohlížel zpod přivřených víček. Najednou jako by zestárl. „Nikdo ji nesmí zbořit. Vaše rody by stihlo moje prokletí.“ Řekl skřípavým hlasem. Za korunami stromů se zablesklo. Klidně se tím směrem ohlédl, než opět promluvil. „To je moje poslední pomoc. Víckrát už mě nevidíte.“

Davem to zašumělo. Věděli, že s ním něco není v pořádku. Možná to byl čaroděj, kterého poslali bohové... Překvapeně sledovali, jak vztáhl ruce k obloze a v tu chvíli se zvedl silný vítr. Unášel ho jako pírkó, až jim zmizel za obzorem.

Služebná zaslechla hradního pána, jak mluví o tom, že by tu odpornou věž nechal zbořit. Copak nehyzdí celý hrad?! Ani nebyla na strategicky výhodném místě. Nechápal, co to jeho předky napadlo, postavit něco takového uprostřed nádvoří. A pak ty tajemné znaky. Jeho zpovědník měl za to, že jsou dílem ďábla. Tu starou pověst znal, ale nikdy jí nevěřil. Věděl, že to, co si pověřiví poddaní nedokáží vysvětlit pouhým rozumem, sváděli na pekelné síly. Byla jen jediná možnost, jak jim dokázat, jak moc se pletou.

Dívka pokrčila rameny. Tohle nebyla její starost. Doufala, že pána od jeho úmyslu něco odradí, ale i kdyby ne, ona za nic nemohla a proto věřila, že se jí proroctví netýká. Nebyla přece z urozené rodiny a do toho, co se děje na hradě, neměla co mluvit. Kdyby mohla, přesvědčila by urozeného pána, aby od svého úmyslu upustil. Věž měla ráda a pokaždé, když se na ni podívala, měla pocit, jako by jí hrubě opracované kamenné kvádry vyprávěly dávný příběh o muži, který zmizel bůhví kam.

Když se silné ruce dělníků dotkly prvního kamene, označeného podivnými znaky, obloha se zatáhla těžkými bouřkovými mraky a zvedl se silný vítr. Hradní pán to pozoroval z okna rytířského sálu se zasmušilým výrazem ve tváři. V duchu se přesvědčoval, že za to žádné zlé síly nemohou a přesto se, když se nikdo neřádal, rozmáchlým gestem pokřížoval.

Služebná se na nádvoří zastavila. Naposledy se chtěla podívat na temné kvádry, zakrývající slunce. Jako by v šumění větru zaslechla hlas: „Neváhej a utíkej do sálu. S věží se nesmí nic stát!“ Vyděšeně se kolem sebe rozhlédla. Nikdo ze sloužících nedal najevo, že by se stalo něco zvláštního. Nebo byla opravdu sama, kdo to slyšel?

„Jdi. Řekni pánovi, aby vzal svůj příkaz zpět!“ Hlas by neoblomný. Odjakživa si byla jistá, že věž má vlastního ducha, ale nikdy by to nikomu nepřiznala. „Slyšela jsi?! Musíš to udělat a zachránit pánův rod!“ Přikývla. Odložila putnu s vodu, kterou vláčela do kuchyně, podkasala si sukni, aby o ni cestou nezakopla a hnala se do paláce.

Bez dechu se uklonila. Dřív, než jí pán vyzval, aby mluvila, vyhrkla: „Pane, ta věž nesmí být zbořena. Tvůj rod jinak stihne prokletí, zrovna tak, jak vypráví ona pověst.“ Zvedla oči pokorně sklopené k podlaze, aby si ověřila, že jí pán vůbec poslouchá. S hrůzou sledovala, jak se rozpřáhl, jako by jí chtěl dát políček. „Další, kdo věří těmhle babským pověrám. Tohle

si moje čeleď nesmí dovolit!“ procedil mezi zuby. Rukou sjel k opasku, kde měl zavěšenou dýku a tasil.

Nestihla se nikam ukrýt a rána byla vedena přesně. Věděl, kam bodnout, aby jeho útok byl smrtelný. Spokojeně se ušklíbl. Teď už nikdo nebude rozšiřovat takové lži. Mrtvolu nechal odnést do kaple a vrátil se k oknu.

Nemohl zapomenout na to, co mu řekla. Nezabýval se zkazkami, které se tradovaly mezi prostými lidmi, jenomže i jemu připadalo, jako by zaslechl hlas, který ho nabádal, aby zkázu věže zastavil. Vydal se na nádvoří, pevně odhodlán zachránit svůj rod.

Věž s tajemnými znaky přečkala do dnešní doby. Sjíždějí se k ní historikové z celého světa a prou se o to, k čemu ony značky vlastně sloužily. Někdo v nich vidí staré kamenické znaky, jiný jim přikládá duchovní význam, ale nikdo neví, že poslední člověk, který měl k záhadě klíč, zahynul před mnoha staletími...

ZIMA

**HLUBOKÉ TICHO
A BÍLÁ KRÁSA –
MRZNE.**

PŘEMYSL TVRDÝ

O no to není jen tak, mít rodiče milovníky historie. – pomyslela si. Seděla na zadní sedačce auta a znuděně se dívala z okénka. Už zase jeli na nějaký výlet. Tentokrát to snad měl být hrad nějakého přemyslovského levobočka, nebo co. Nijak ji to nezajímalo. Z kapsy vyndala mobil a posílala kamarádkám zoufalé SMSky. Zrovna teď začala ta oslava, na kterou ji pozvaly.

Ze zaparkovaného auta vystoupila jako poslední. Netvářila se nijak nadšeně. Kdyby ji radši nechali venku a netahali ji na nějakou sáhodlouhou prohlídku hradu, byla by mnohem spokojenější. Vzala si s sebou i notebook, mohla by se v pohodě podívat na Face, nebo si zahrát nějakou hru...

Rychle si zkontrolovala jestli v autě nenechala mobil. Byla to její jediná záchrana. Věděla moc dobře, že kdyby ho tam zapomněla, rodiče by auto rozhodně neodemykali. Proč taky? Podle nich to byla zbytečnost, která na prohlídce neměla co dělat. Vždyť s tím akorát jenom rušila!

Spojeně přikývla. Byl na svém místě v kapse kalhot. Odhodlaně vykročila k bráně hradu. Teď byla dokonale připravená tu nudu nějak vydržet.

Při placení vstupného obrátila oči v sloup. Za tu cenu by si klidně mohla pořídit... Zauvažovala. No, za těch 30 korun, co platila jako student, asi nic moc, ale za 150, co je stálo vstupné pro všechny... Určitě by se něco našlo. O tom nepochybovala. Jako by jejím rodičům nestačily dokumenty, na které pořád koukají! Pokrčila nad tím rameny.

S hraným zájmem se rozhlížela po nádvoří. Gotika, nebo románský sloh? – ptala se v duchu sama sebe. O čem ůča říkala, že má valené klenby a je to starší? Nebo naopak? Je tohle lomený oblouk?! Nebo že by to už byla renesance? Ne, to určitě bude baroko! Vždyť Přemysl Otakar byl součastník Marie Tereze, ne? Musela uznat, že v tom má pořádný guláš. A to mají po prázdninách psát... a sešit má kde? No jasně, kde jinde, než doma? Mávla nad tím rukou. Stejně za ten týden bude mít historie až nad hlavu.

Prohlížela si lidi. Chtěla si vybrat někoho, na jehož ůkor se trochu pobaví. Nejlépe nějakého mladého průvodce... Měla osvědčený způsob, jak se snadno a rychle dostat z prohlídky. Jenomže k tomu potřebovala toho mladého průvodce, který tady... Ale ano, tamhle je! Teď zašel do pokladny. A co když to není průvodce? Co když je to jenom kastelán? Zarazila se. Proč by je nemohl provádět právě on?! Vždyť před chvílí přišel s výpravou...

Vždycky to vypadalo stejně. Nejdřív se ji pokoušel všemožně zabavit – třeba vyprávěním pověstí, nebo tajů jednotlivých budov. Většinu z nich uměla nazpaměť. Byly si podobné: záhady obrazů, vyprávění o rytířích... Jen byla jiná jména. Někdy ji lákal na zajímavé okruhy prohlídky, ale pak mu vždycky ruply nervy a vykázal ji na nádvoří... Přesně jak si přála. Jednotlivá dějství obvykle prokládala zvědavými otázkami, aby se pobavila průvodcovými rozpaky. Věděla, že je hrozná potvora, ale pokaždé si to náramně užila. Tak proč by to nemohla zkusit i dneska?!

„Dobrý den, vítám vás na hradě Mlchalovicích, sídle levobočka Václava I.“ Způsobně si vyndala sluchátka mp4ky z uší a když se původce odmlčel, zdvořile se zeptala, jestli se může během prohlídky fotit. Mladík trochu překvapeně přikývl. Než stačil cokoli říct, namířila na něj objektiv. První úlovek. – konstatovala spokojeně v duchu. Věděla, že později se jí už taková příležitost nenaskytne.

Výprava spořádaně vpochodovala do paláce. Počkala, až si jí ostatní přestanou všímat a vyndala si mobil. Pro jistotu si nastavila tichý režim. Aspoň nikdo nebude moct říct, že při prohlídce rušila. Nechala se unášet davem turistů a čekala, až bude vhodná příležitost průvodce trochu pozlobit.

„Promiňte, ale kdy půjdeme do toho slibovaného sklepení?“ zeptala se, když vcházeli do dalšího sálu ve druhém patře. Mladík se trochu rozpačitě usmál. „Až za chvíli. Přece

bychom během prohlídky nemohli pobíhat po celém hradě...“ vysvětloval klidně. Spokojeně s ním souhlasila. Byla si jistá, že teď se jí bude věnovat, jakmile ji prohlídka přestane bavit.

Opět vyndala mobil a bavila se posíláním zpráv kamarádkám. „Prosím, nevstupujte za provazy!“ průvodce byl nanejvýš rozzlobený. Ani se neohlédla, na koho volá. Šla dál, jako by nic neslyšela. Vždyť na ni to určitě být nemohlo. Zakopla. Polohlasně zaklela. Spadla na ruce a kolena.

Bylo ticho. Co se to děje? Jak to, že se nikdo nezajímá, jestli se jí něco nestalo?

Do nosu ji udeřil štiplavý zápach. Vzhlédla. Na stěně byla v držáku čadící louče. Že by další část prohlídky Mlchalovic? Nějaké zpestření? Nějak se jí to nezdálo. Nebyl tady nikdo další z té výpravy... No nic, asi budou o pár sálů dál. Za chvíli je dožene... Vydala se ke dveřím. Slyšela odtamtud nějaké hlasy.

Prudce je otevřela, ale neviděla nikoho ze své výpravy. U stolku proti sobě seděli dva muži v dobových kostýmech a hráli šachy. Nijak ji to nezaujalo. Buď jenom část prohlídky, nebo tady ochotníci nacvičují nějaké divadlo. Usoudila, že bude lepší, když se jim tam nebude plést.

Co nejtíšeji chtěla vycouvat z místnosti, neřvala se však pod nohy a šlápla na uvolněné prkno. Muži se otočili po zvuku. Nejistě se na sebe podívali. „Kdo jsi?“ zeptal se jeden z nich přísně.

Obrátila oči v sloup. Už zase se bude muset představovat. Jak tohle nesnášela! „Přibyslava...“ řekla a pomyslela si, že tohle je opravdu jméno za trest.

Druhý přikývl. „Dcera našeho správce, pane.“ Vysvětloval uctivě, ale pak se na ni obrátil a vyštěkl: „Co to máš na sobě, ty čarodějnice?!“ Rozpačitě se usmála. Nechápala, co je tak špatného na džínách. „Dívka v nohavicích! Co si pomyslí lidé, až tě takhle uvidí?!“ muž dívoce gestikuloval. Nad výtkou pokrčila rameny. Vždycky jí bylo jedno, co si o ní budou lidé myslet. Hlavně že byla spokojená sama se sebou. A že se na ní někomu něco nelíbilo? To byl jeho problém.

Muž, který celou dobu poslouchal, vstal tak prudce, že převrhl stoličku, na které seděl. Nijak se neobtěžoval ji zvednout. Zatleskal a křikl: „Strážce, odved'te tu bezbožnici!“

„Kdo tě sem zavřel?“ muž připoutaný ke kruhu ve zdi se k ní přiblížil, jak jen mu to dovoľoval provaz kolem zápěstí. Pokrčila rameny. Jí se tak určitě bude někdo představovat...

„No tak se neboj, já to nikomu neprozradím. Znelíbila ses urozenému pánovi? Nebo jsi mu něco vzala?“ zvědavě natahoval krk a očima jí visel na rtech, jen aby mu něco neuteklo.

Rozesmála se. „Prý jsem čarodějnice! To jenom proto, že nosím kalhoty.“ Muž chápavě přikývl. „Takže kejklířka.“ Oznamil věcně a pohybem hlavy jí dal najevo, aby ve vyprávění pokračovala. Zaprotestovala. Co to vůbec bylo za nápad dát ji uvěznit? Jestli to bylo nějaké ochotnické představení, tak by to spíš měli secvičovat spolu a ne s cizími lidmi! Anebo že by to byla součást prohlídky?! Věděla, že na některých místech to bylo jako turistická atrakce. Ale to by tam přece musel být i někdo z jejich výpravy! Teprve teď jí to napadlo. Co když se nějakým způsobem dostala do minulosti?! Hned to však zamítla. To se přece stává jenom v knížkách a ne v normálním životě... Nebo že by opravdu?

Muž v řetězech ji vytrhl z myšlenek. „Já jsem Mikuláš...“ řekl to tak nejistě, jako by se něčeho bál... Lehce přikývla. Kdo ví, jak dlouho v téhle kobce musel být? Pořád lepší nějaký Mikuláš, než aby tady byla sama a čekala, co se stane.

Představila se mu. Ne že by na jménu nějak záleželo, vždyť už se asi nikdy neuvidí, ale zdvořilost je zdvořilost. Vězeň najednou pookřál. „Říkala jsi Přibyslava?“ ujišťoval se skoro nevěřicně. Trochu rozpačitě přikývla. „Je na tom něco špatného?“ zeptala se rázněji, než měla původně v úmyslu.

Mikuláš sebou trhl, jako by se spálil. Důrazně vrtěl hlavou. „Ne, právě naopak. V jedné věštbě stojí, že jednou přijde dívka Přibyslava, bude z budoucnosti a proto pro nás

nepochopitelně oděná. Pak je jasné, že to musíš být ty.“ Zdvořile kývl hlavou a ukázal na řetězy, které ho poutaly ke zdi. „Jsem tady právě kvůli tomu, že jsem tušil, že nemůže dlouho trvat, než přijdeš ty a napravitš hříchy našeho pána, mezi námi – prostými poddanými – nazývaného Tvrdý. Sama už určitě víš proč.“

Beze slova přikývla. Nějak tomu nemohla uvěřit, že zrovna ona by měla napravovat omyly středověkých velmožů. Ale jak to tak vypadalo, muž o tom byl skálopevně přesvědčený a nemínil o svých názorech diskutovat. Byla si jistá, že kvůli tomu - pro ni - prastarému proroctví, byl ochotný trpět. Věc víry. Vzpomněla si na slova dějepisárky: „Víra byla pro středověkého člověka to nejdůležitější, co měl. Dávala mu alespoň nějakou jistotu v jinak nejistých dobách.“ Teď musela uznat, že na té příšerné definici bylo něco pravdivého.

„A co bych podle tebe měla udělat?“ přistoupila na tu podivnou hru, nebo co to vlastně bylo. Vězeň pokrčil rameny. Chvilí mlčel. „No, o tom věštba přesně nemluví...“ protahoval tajemně. Rychlým pohybem ruky ho přerušila. „Tak co teda říká?!“ zeptala se rozzlobeně. Vždyť vůbec nebylo tak samozřejmé, že by se opravdu jednalo o ni.

Muž se pokusil podrbat se za uchem, ale řetězy mu v tom zabránily. Zklamaně si povzdechl. „Hned na začátku se říká, že bude nařčena z čarodějnictví, takže je jasné, že se křivého obvinění budeš muset zbavit. A to co nejdřív. Dál se tam pak mluví o muži, který ti bude pomáhat a se kterým se setkáš právě v době svého věznění. Už víš, kdo to je, vid’?“ řekl s neskrývaným vítězstvím v hlase.

Přibyslava povytáhla obočí. Ani trochu se jí nelíbilo, jak se Mikuláš vyvyšoval. Možná věděl něco, co ona ne, ale teď tady byla hlavní právě ona. A považovala by za slušné, kdyby jí respektoval. Pak si však uvědomila, do jaké doby se dostala. Vlastně tady nikoho neznala. Pochopila, že mužovu vychloubačnost bude muset nějak vydržet...

„No ovšem, kdo jiný?“ zeptala se s neskrývanou ironií. Vězeň se zatvářil hrdě. Alespoň tak, jak mu to dovolovalo jeho ponižující postavení. Přátelsky se usmál a vysvětloval: „Víš, moje matka byla vědma. Celý týden chodila do kostela, ale vždycky v neděli obětovala pohanským bůžkům. To právě ona mě určila jako tvého pomocníka...“ trochu zaraženě zmlkl.

Dveře do kobky se se zlověstným vrznutím otevřely. „Přibyslava!“ oznámil voják s mírně poupraveným přemyslovským erbem na plášti. Kývla na muže a opustila celu. Po té, co se dozvěděla, že má napravovat hříchy Přemysla Tvrdého, si byla jistá, že se jí nemůže nic stát. byl to prostě její osud.

Voják ji vedl po chodbách a schodištích. Stále nahoru, až do druhého patra paláce. Většina cesty se jí zdála povědomá, ale teprve po jaké době si uvědomila, odkud ji zná. Hrad se od dob toho tyрана dodnes příliš nezměnil. Jen na nádvoří přibyl malý stánek, ve kterém se kupovaly vstupenky a turistické suvenýry.

Vešli do obrovského sálu. Byla to snad jediná místnost, kterou si pamatovala z prohlídky. Jinak se jí všechny místnosti zdály stejné. Právě tady se průvodce ptala, kdy už půjdou do slibovaného sklepení.

V čele sálu stál dlouhý stůl, na kterém byl postavený kříž a vedle něj ležel meč. Nemohla si přesně vybavit, co o tom říkala učitelka při dějepisu, ale byla si jistá, že to nějak souvisí se středověkým právem. Za stolem sedělo několik kněží a velmožů. Poznala z nich akorát Přemysla a jeho bezejmenného společníka.

Voják ji neurvale srazil na kolena. Chtěla se proti tomu ohradit. Co to ponižující jednání mělo znamenat?! Kousla se do rtu. Ještě si svoje okolí znepřátelí dřív, než se dozví, o co jim vlastně jde. Z pod přivřených víček zkoumala obličej jednotlivých mužů u stolu. Všichni se tvářili povýšeně, pomstychtivě a neústupně. Proč ne? Vždyť taky byli přísedící soudu s tou čarodějnicí!

„Přibyslavo, urozený pán Přemysl tě obvinil z čarodějnictví. Přizval si zkušené inkvizitory, aby mu pomohli s hledáním pravdy.“ Oznámil muž, který hrál s Přemyslem šachy. Loupla po

něm nepřátelským pohledem. Vůbec ji nenapadlo, jak by se mohla zachránit. A jak pomoci Mikulášovi? Rozhodla se počkat, až se to samo nějak vyvrbí.

Jeden z inkvizitorů se na ni přísně podíval a požadoval, aby mu odříkala Desatero. Něco takového by čarodějnici nikdy nevyšlo z úst. A byla to nejjednodušší zkouška, jakou znal. Žádné mučení a námaha. Všechny peníze zůstanou tribunálu a nemusejí se dělit s katem.

Přibyslava zvolna přikývla. Nebylo to tak dávno, co jim ho dějepisárka říkala jen tak pro zajímavost. Kdyby si vzpomněla alespoň na část! „Nebudeš uctívat jiného boha kromě mě... Žádnou věcí si mě nezobrazíš... Cti otce i matku svou... Nepokradeš... Nezabiješ... Nesesmilníš... Nevydáš křivého svědectví... Nevezmeš jméno boží nadarmo...“ Kněz ji přerušil mávnutím ruky na znamení, že už to stačilo. Oddychla si. Právě včas, na zbývající dvě si nemohla vzpomenout. „Inkviziční tribunál uznal, že jsi nevinná.“ Oznámil pevně.

Přibyslava vrhla zkoumavý pohled na majitele hradu. Tvářil se zlostně a polohlasně klel. Kněz pohoršeně zamlaskal. „Ale synu...!“ napomenul ho nepřátelsky. Pak Přibyslavě poželhal a oznámil jí, že může svobodně odejít.

Zdvořile se uklonila, ale přes všechny pohledy, které se jí pokoušely vykázat ze sálu, zůstala. Sebevědomě se inkvizitorovi podívala do očí. „V kobce se mnou byl muž, který tvrdil něco o proroctví své matky, která byla pohanská kněžka. I on byl obviněný z čarodějnictví. Ale to bych přece jako správná křesťanka musela poznat...“ začala důrazně.

Kněz ji přísně zarazil. „Nerouhej se! Jak může nevzdělaná dívka poznat, kdo je a kdo není d'áblův služebník?!“ „Ale...“ nemínila se tak snadno vzdát. Netrpělivě mávl rukou. „už jsem řekl!“ okřikl ji. Pokrčila rameny a nasadila ten nejnešťastnější výraz, jakého byla schopná. Možná, kdyby se jí podařilo i pár slz...

Ale inkvizitor i tak zareagoval přesně podle jejích představ. „Přived'te ho...“ oznámil rezignovaně. Unaveně si povzdechl. Hlavu si položil na ruce složené na stole. Nic nešlo podle jeho plánů. Když oba rozsudky vynese v jeden den, přijde o peníze a zase bude muset pokračovat jinam, kde si budou žádat jeho služby.

V předsálí se ozvaly kroky. Narovnal se a nasadil masku povýšené přísnosti. Voják před tribunu přivedl muže v okovech. Přibyslava se na něj povzbudivě usmála. Odpověděl jí přátelským mrknutím. Stejně jako ona si byl díky věštbě jistý, že ať to bude jakkoli nebezpečné, nemůže se mu nic stát.

Kněz se ani nesnažil nějak dávat najevo svoji autoritu a moc nad životem a smrtí obyčejného poddaného. Přestože se tvářil přísně, v jeho hlase zaznívala únava. Nezdržoval se zbytečnými frázemi o obvinění, kacírství, rouhání se Bohu... „Umíš Otčenáš?!“ vybafl na Mikuláše.

Ten se jen zbožně pokřižoval. „Otče náš, jenž jsi na nebesích...“ začal s veškerou úctou. Přibyslava ho přestala poslouchat. Věděla, že prvních pár veršů bude bohatě stačit. Raději využila čas a prohlížela si tváře velmožů. U koho by měla začít s napravováním Přemyslových hříchů? Došlo jí, že bez Mikuláše se neobejde. To on znal věštbu, kterou všichni ostatní považovali za blábol d'áblůvých služebníků.

Když v myšlenkách došla až sem, Mikuláš se uklonil a s úsměvem na rtech odcházel z potupného místa před soudem. Pohybem hlavy jí dal najevo, že by nebylo dobré se dál zdržovat v sále. Společně se vydali na nádvoří.

Mikuláš si zkoumavě prohlížel její oblečení. „Budu ti muset sehnat něco na sebe. V tomhle jsi moc nápadná.“ Oznámil nesmlouvavě. „Ale já...“ „Je to pro dobrou věc!“ skočil jí do řeči naléhavě. Nechala toho. Pochopila, že jakýkoli odpor je marný. A možná nakonec bude lepší, když se mezi středověkou populací ztratí.

Přemysl zuřil. Přecházel po své komnatě, z očí mu šlehal blesky a v hlavě se mu rodil plán, jak Přibyslavu jednou provždy sprovodit ze světa. Slova věštby znal až příliš dobře. Právě proto ji obvinil z čarodějnictví. Kdo mohl tušit, že dívka z budoucnosti bude znát Desatero?!

Ale co teď s ní? Spřátelila se s tím Mikulášem. Toho se měl zbavit už dávno... byl příliš chytrý. Kdo ví, co by jí ještě mohl poradit aby se před ním co nejlépe ukryla?

Musí něco vymyslet. Dřív, než bude pozdě. Netušil, o jakých jeho hříších se ve věštbě mluvilo. Vždyť nebyl o nic horší než jiní urození muži. A že přísně trestal poddané? Když k němu neměli dostatečnou úctu mohli si za to sami. Nedodržovali jeho nařízení... ne, on se nepotřeboval změnit. Byl spokojený sám se sebou, měl svůj cíl za kterým šel. Nic mu v tom nemohlo zabránit. Každé překážky se dokázal nějak zbavit.

Vycenil zuby v úsměvu. Ano, to je ono... Vyhlásí, že... Zarazil se. Co když zmizí na jiné panství?! Ne, to se nestane. Přibyslava má přece napravovat jeho hříchy. Ale i kdyby se na jiné panství dostali, před obviněním ze zrady krále neuniknou. Spravedlnost královských úřadů si je dřív nebo později najde. Tím si byl jistý.

Mikuláš jí podával prosté šaty, jaké nosily všechny služebné na Mlchalovicích. Doufala, že pak nebude nikomu nápadná. Nerada se loučila se svým módním oblečením. Do maličké taštičky, na opasku lněných nebarvených šatů, si rychle přendala mobil. Bez něj si připadala hrozně malá a zranitelná. Věděla sice, že se ve středověku nikomu nedovolá, ale zvyk byl zvyk.

„Jsi připravená?“ Mikulášův hlas ji vytrhl z myšlenek, jak se dostane zpět do své doby. Nejistě přikývla. Jak mohla být připravená, když nevěděla, co bude následovat?

Soucítěně se na ni podíval. Celou věštbu znal nazpaměť, ale Přibyslavě ji dávkoval po částech. Naráz by to bylo moc kruté. „Když se Mlchalovice stavěly, neustále padala hlavní věž. Čarodějník tehdy hradnímu majiteli poradil, aby to základů nechal zazdít nevinnou pannou. Od té doby stavba probíhala bez problémů, ale co se hrad dostal do rukou Přemysla, začaly se tu dít věci, za které může právě její duch. Místo toho, aby ji Přemysl nechal křesťansky pohřbít, od bab kořenářek si kupuje bylinky proti zlému povětrí.“

Chvilí si Přibyslavu měřil pohledem. Nebylo toho na ni moc? Zakázal si takhle ji litovat. Její čas tady ve středověku pomalu končí. Musí stihnout splnit svoje poslání. „Víš, co máš dělat?“ „Hlavní je ta nejvyšší?“ ujišťovala se, ale nečekala na odpověď a skoro okamžitě vyrazila. Mikuláš čekal na nádvoří. Slova věštby byla jasná – ve věži si musí poradit sama. Až teprve když najde místo, kde je ona dívka zazděná mohl jí poradit a pomoci.

Vstoupila do šera v dolní části věže. Věděla, že v mnoha hradech a domech je někdo zazděný, aby budově přinášel štěstí, ale nikdy si nepomyslela, že by se mohla stát součástí něčeho tak šíleného. Rozhlížela se, kde by našla nějakou pomůcku. Po točitém schodišti se vydala do sklepení. Místo bylo porostlé mechem a bylo nebezpečně kluzké. Přesto jí nezbývalo nic jiného, než stupeň po stupni scházet do neznáma.

Stála v malé, vydlážděné místnosti. Byla tu?! Zarazila se. Nějak moc si zvykla na dobový názor, že jakmile se setmí, je zbytečné cokoli taková tma, že neviděla ani vlastní ruku před obličejem. Jak teď má pátrat po někom zazděném dělat, protože louče jsou drahé.

Jenomže tady bude tma pořád. Nikde tu nebylo ani sebemenší okénko. Co teď? – ptala se sama sebe. Až teď si toho všimla. Kde je Mikuláš?! Myslela si, že jde s ní, ale nebyl tu...

Ať uvažovala, jak uvažovala, nepřišla na nic, čím by si mohla posvítit. Mobil! Už ze zvyku si pro něj sáhla do kapsy kalhot. Jak to, že tam není?! Možná ve druhé? Tam nebyla ani kapsa. Co se to děje? Až po jaké době si uvědomila, že na sobě má středověké šaty a mobil si dala do maličké kapsy u opasku. Opatrně ho vylovila. Byl to její jediný pomocník...

Pečlivě svítila na zdi. Třeba by tu mohla najít něco, čeho by se v dalším pátrání mohla chytit. Ale nenašla vůbec nic. Ani náznak po nějaké oběti. Ne, tohle nebyla žádná krvavá oběť, po které by mohlo něco zbyť ještě v dalších letech. Vždyť byla zazděná. Za několik dní umřela hlady...

Přibyslava si vzpomněla, jak jí rodiče říkali něco o prot'ukávání zdí, podle čehož pozná, kde je nějaká dutina. Byla to její poslední naděje. Chodila podél stěn a prsty proklepávala

jednotlivé kameny. Nijak zvlášť ji to nebavilo. Všechny zněly stejně plně. Až... Nezdálo se jí to?! O kousek se vrátila. Ne, byla to pravda. Ale jak široký ten pás je? Zkusila několik sousedních kamenů, posvítla si na ně mobilem.

Třeba by šel některý uvolnit, aby zjistila, co je za ním. Co když zrovna našla onu nešťastnou dívku? Doufala, že tím svůj úkol konečně splnila. Zlehka zkoušela část po části zeď rozebrat. Až po jaké době jeden z kamenů opustil své místo. Na chvíličku tam posvítla. Dívala se na lidskou lebku, o které nepochybovala, že patří oné nešťastnici.

Otočila se a po schodech uháněla do přízemí věže. Několika skoky překonala nádvoří. „Mikuláši!!!“ Muž prudce vzhlédl. Tak rychle ji zpátky opravdu nečekal. „Našlas?“ zeptal se nedočkavě. Teď šlo o všechno. Nemohla popadnout dech. Přikývla.

Stmívalo se. Na nádvoří zastavil povoz a několik vesničanů neslo jednoduchá nosítka. Mikuláš je vedl do sklepa hlavní věže.

Zvedl se silný vítr. Přibyslavě se zatmělo před očima. Když se vzpamatovala, vycházela spolu s výpravou a svými rodiči na nádvoří Mlchalovic. Byl slunečný, prázdninový den v 21. století...

Genius loci

(2. místo v soutěži Náš kraj 2012)

V době, o které vám chci vyprávět, ještě nebylo žádné dvojměstí, ale dvě samostatné obce oddělené Labem a jeho slepými rameny, sem tam spojenými dřevěným můstkem. Tehdy se Stará Boleslav jmenovala jenom Boleslav a nebylo potřeba ji nějak odlišovat od Mladé, o té se všem mohlo leda tak zdát. Takže tahle první Boleslav byla vlastně na hranici s cizinou, dál už Přemyslovci z Hradu nevládli.

Křesťanství nemělo tak silné kořeny jako v následujících stoletích. Pro zdejší obyvatele to byla novinka, která sem přišla z veliké dálky a pohané mohli sotva uvěřit, že by jediný bůh byl tak mocný jako všichni jejich dohromady. Tenkrát taky neměl tolik svatých k ruce, aby mu pomohli vyslechnout všechny modlitby, tak, jako dneska a proto měl pořád plné ruce práce. Ale co se dalo dělat, když kníže na Hradě nechal postavit maličký kostelík Panny Marie. Byl sice jenom pro jeho soukromé potřeby, ale jasně tím krokem dal najevo, jakým směrem svoji zemi povede.

Když se tahle zpráva roznesla do širokého okolí, sešli se nejstarší muži z boleslavského hradiště na posvátném okrsku, tam, co ze země vyvěral uctívaný pramínek a rokovali o dalším osudu svých rodin. Už tenkrát bylo pochopitelné, že pohany dlouho nebudou moci zůstat a přitom si byli jisti, že ke křesťanství se přidat nemohou. Co by tomu vůbec řekli jejich bohové?

To byla doba, kdy ke slovu jako obvykle přišel zdejší čaroděj a věstec, jediný z celého hradiště, který uměl rozmlouvat s bohy. Nechal tedy obětovat černou slepici, posadil se na kámen, zavřel oči a snažil se spojit s některým z duchů. Dlouho se nic nedělo, až ostatní napadlo, jestli svoje božstvo něčím nerozzlobili. Už už se chytali odejít, když čaroděj promluvit cizím hlasem: „Zítřka sem dorazí knížecí vojsko s křesťanským knězem a bude se vás snažit pokřtít.“

Muž otevřel oči, překvapeně se kolem sebe rozhlédl. Vstal z kamene a odkráčel hloučkem zkoprnělých starců ke svému domovu. Někteří z nich se ho pokusili zastavit, ale tu se pramínek zaleskl a vznášela se nad ním čísi sotva patrná postava. Pohybem ruky si je přivolala blíž a s tichou naléhavostí jim začala vysvětlovat, ať se nechají pokřtít, aby se nebáli, že prý se jejich bohové budou jenom jinak jmenovat, ale nic jiného nehrozí. Snad ještě to, že už nebudou muset nic obětovat, protože jeden se za ně obětoval sám.

Jaké bylo překvapení knížecího vojska, když našlo bránu v dřevěné palisádě otevřenou a obyvatelé hradiště se s nimi přátelsky vítali. Něco takového se jim ještě nikde nestalo. Jiní poddaní se urputně bránili a svoje ženy a dcery ukrývali do lesů, jen aby si uchovali víru svých předků. Jediný kněz, který s nimi přijel, nezapomněl na svůj úkol a posvětil pramínek, aby u něho mohl pokřtít další souvěrce. Možná si ani nevšiml postavy vznášející se opodál a zvědavě pozorující jeho počínání.

Netrvalo dlouho, nad pramínkem vyrostla křtitelnice a nad ní kostelík. Nebylo divu, přemyslovský kníže si okolní lesy oblíbil pro dostatek zvěře a často sem jezdil na lov. Dokonce na hradišti vyrostl knížecí palác a poddaní kolem vykopalí dvojitý vodní příkop spojený se slepými rameny řeky. Takové místo si zasloužilo honosný svatostánek a ne jen tak ledajaký pramínek.

Jak už to bývá, staří byli nahrazeni mladými a výbojnějšími, a Boleslav jakožto pohraniční vesnice potřebovala stálou, dobře vyzbrojenou vojenskou posádku. Tehdejší vládnoucí kníže měl dva syny – staršího Václava a mladšího Boleslava. Protože Václav byl straší, vyrůstal na Pražském hradě, kde byl vychováván jako následník trůnu a Boleslav byl ustanoven velitelem družiny v Boleslavi.

Boleslav klečel před oltářem a vypadalo to, že se vroucně modlí, ale jedině, nad čím přemýšlel, bylo, jak se zbavit svého bratra, aby mohl začít vládnout sám.

„Proč ho nepozveš sem do Boleslavi?“ ozval se tichý vemlouvavý hlásek. Boleslav se kolem sebe rozhlédl. Byl v kostele sám. Kdo to s ním ale potom mluvil? „To nevádí, že mě nevidíš. Říkej mi třeba Genius loci, teď mě však poslouchej: svoje zbrojnoše snadno přesvědčíš, že nabízíš to nejjednodušší řešení – nemysli si, i oni chtějí povýšit a pomohou ti bratra zabít. Víš sám dost dobře, že objíždí kostely na svém území a u každého se na svátek toho, komu je zasvěcen, zastaví. Pozvi ho na svátek Kosmy a Damiána...“ hlas slábl, až se vytratil.

Boleslav ještě chvíli zůstal klečel na studené zemi a přemýšlel. Ne, to s ním nemluvil Bůh. Ten by jistě poslal nějakého anděla a nenabádal by ho, aby bratra zabil. Co když to byla jenom zkouška jeho víry? Vždyť i v Bibli bylo něco podobného. Rozhodně se pokřičoval a důstojně odkráčel za velitelem svojí družiny.

Václav po střetu s bratrem spěchal ke dveřím a doufal, že se v kostele před útočníky schová. Zablýskla se ostří mečů a on uviděl průhlednou postavu, jak se na něj laskavě usmívá.

Mosty mezi Brandýsem a Boleslaví strhlo nepřátelské vojsko. Nad křtitelnicí dávno nebyl malý kostelík Kosmy a Damiána, ale jak byl svatý Václav čím dál uctívanější, český kníže mu tu nechal postavit baziliku, ve které si teď vojáci ustájili koně.

mlžná postava se proháněla mezi stánými a poslouchala, co si mezi sebou vojáci říkají. Neměla nejmenší důvod, aby byl kostel zničen.

Nezbývalo jí však nic jiného, než se na takovou zkázu dívat a doufat, že se brzy změní v něco dobrého. Dříve možná Genius býval zlomyslný, ale během staletí se změnil. To byl přirozený vývoj, tak jako se měnil svět, měnili se všichni, kteří ho obývali.

Teď už nechtěl ubližovat svému okolí jenom proto, aby se pobavil. Ne, naopak, chtěl mu pomoci a cizáky odsud vyhnat dřív, než bude pozdě...

Prohnal se stájem a splasil koně. Bylo to jistě zábavnější, než nabádat knížata, aby se zbavila svého bratra. Zasluchl, jak spolu mluví několik vojáků a chtěl je trochu vystrašit – jemu přece žádné nebezpečí nehrozí. Zmobilizoval svoje síly a na jasnou oblohu přivolal těžký bouřkový mrak. Prásknutím kostelních dveří nepřátele upozornil, že se něco děje. Víc dělat nemusel, stačilo se kochat jejich nic nechápajícím překvapením.

Se spokojeným úšklebkem sledoval, jak se dali na útěk. Možná se dozvěděli, že se sem blíží české vojsko...

Obyvatelé Boleslavi seděli v kostelních lavicích se sepjatýma rukama. Úpěnlivě se modlili, aby Bůh ochránil jejich domy před žhářem řadícím už kolik dní v okolí.

Genius loci seděl pohodlně usazený u oltáře s ukřižovaným Kristem a poslouchal slova věřících. Jakmile se někde objevil žhář, všichni najednou drželi při sobě a on jim chtěl v tom bohu libém úsilí pomoci. Vznesl se a přesvědčil plastikou Ukřižovaného, aby zamrkala.

Nevěděl, jak Bůh, ale on se rozhodl obyvatele Boleslavi chránit. Jen ať si třeba myslí, že se stal zázrak.

Holčička ukazovala k oltáři. Kristus na ni mrkl. Tak nějak spiklenecky, jako by se spolu na něčem domluvili. A celý úkaz se opakoval znovu před zraky dalších věřících. Nikdo nemohl říct, že by si to vymyslela...

Dívka počkala, až uslyší cvaknutí klíče v zámku. Věděla, že tady bude muset být zamčená tak dlouho, dokud nepřijde výprava a ona jim zahraje monolog knížete Václava. Nebyla nervózní ze své role, ale spíš z toho, že je v kostele sama a má se schovat do temného kouta kaple Svatých Pěti bratří.

Obezřetně se kolem sebe rozhlédla. Sochy ji pozorovaly nevidoucíma očima. V duchu se omlouvala svatému knížeti – to, co se chystala udělat, jí připadalo jaksi nepatřičné.

Uvelebila se na vlhkém kamenném schůdku, částečně zakrytá křtitelnicí. Ideální místo, tady nikdo nepozná, že ve skutečnosti není kluk...

V zámku kostelních dveří se otočil klíč. „Promiň, Václave.“ Zamumlala, než se zhluboka nadechla. Teď už nemohla couvnout. Na stěně před ní se objevila postava v rozevlátém plášti a s knížecí korunou na hlavě. Ohlédla se – nevrhá někdo takový stín zvenčí? Ne...

Jako Václav byla úspěšná. Hrála ho ještě pro další výpravy. „Ahoj Václave, tak mi drž palce...“ zašeptala, když se nechala zamknout v kostele.

Genius loci se spokojeně usmál. Zase po staletích někomu pomohl...

Ve službě
(2. místo v soutěži Hustopečské brko)

Průvodkyně pootočila hlavu, když uslyšela otvírání kostelních dveří. Blížila se pátá hodina odpoledne a jí už za chvíli končila služba. Teď by žádnou prohlídku nezačínala. Ani se jí nechtělo a ani by to nestihla. Prohlídky musely končit přesně, jinak by byly problémy – rušila by výkladem při mši...

To bylo překvapení, když u dveří zahlédla muže v policejní uniformě. Za chvíli mu přestala věnovat pozornost. Proč by ne? Byl to jen jeden z mnoha návštěvníků, kteří se přišli jenom na chvíli podívat.

Něco však upoutalo její pozornost. Od vitráže na hlavním oltáři se odrazilo světlo. Nemohlo to být nic jiného, než světlo z fotoaparátu. To za ta léta provázení měla v oku a poznala by ho kdykoli.

V kostele nebyl nikdo jiný než policajt. Kdo jiný by potom fotil? Obrátila se. No jistě, to si mohla myslet! Muž v ruce svíral foťák a chystal se na další snímek.

„Pane, tady se nesmí fotit.“ Upozornila ho důrazně. Policista přikývl. „Já vím.“ Blesk. Další fotka. „Tak toho nechte.“ Stála přímo před objektivem. A policajt? Dělal, jako by ji neslyšel. Blesk. „Slyšel jste?!“ Zvedl ruce v obranném gestu. „Už jsem stejně na odchodu.“ Procedil mezi zuby a vypochoďoval z kostela.

Průvodkyně zauvažovala. Šel by policista do kostela pěšky? Moc tomu nevěřila. Vyšla na prostranství před kostelem, aby si svoji domněnku ověřila. Pozdě, v dálce už viděla jen obrysy policejního auta.

Něco se jí na celé té návštěvě nezdálo. Nebyla si jistá co, ale bylo to divné. Volala nadřízeným, jestli o policii něco nevědí a jenom jí to nezapomněli oznámit. I oni tím byli překvapení. Vedoucí agentury, zajišťující provázení, volala faráři. Ani on netušil, co by to mělo znamenat.

A zase tu byl víkend. Další služba v kostele... Odemkla dveře a vstoupila. Kostel dneska vypadal divně. Byl takový prázdný a opuštěný... Rozhlédla se prostorem. Tamhle chyběla barokní socha, tady měl být obraz a nebyl...

V tu chvíli jí došlo, jak to bylo s policejním focením...

Individuální pohled

To jsme tenkrát někam jeli. Už je celkem jedno kam a proč, ale nutně jsme se potřebovali dostat do knihovny. Mělo tam být jakési infocentrum. Parkoviště na náměstí, kousek odtamtud krytá tržnice s honosným názvem *Obchodní centrum*, ale knihovna? Vypadalo to, jako by před námi zkrátka utekla, nebo se rozhodla s námi hrát na schovávanou. Prostě nebyla.

Zastavili jsme nějakou starší a ochotnou kolemjdoucí. „Knihovna?“ ujišťovala se po několikáté rozhazující rukama do všech stran, jak se snažila znázornit, že hledaný objekt je daleko, vlastně až na druhém konci města. „Ne-é. Skoro až za ním.“ Spokojeně se s námi rozloučila a teď bych řekla, že v očích měla poněkud zlomyslný výraz.

Nastoupili jsme do auta a naposledy zopakovali její indicie k nalezení objektu zájmu: ulice Nádražní, obrovská žlutá budova. Cesta ubíhala za neustálého vyhlížení domu, na nějž by popis seděl. Zvláštní. V tomhle městě byly snad všechny stavby ozdobeny žlutou fasádou. Asi nějaký chyták... Copak to jde zastavovat u každého a ujišťovat se, jestli tady náhodou nesídlí městská knihovna?

Poslední odbočka vlevo, údajně k finančnímu úřadu, a pak až k obzoru pole a pole. Výhled na dozrávající obilí zakrývala cedule oznamující konec obce. „Mají dost divné město, když je finančák mezi zahrádkářskými koloniemi.“ Okomentovala jsem to po jednom z pohledů z okénka. „Ale že by tady byla knihovna? To se mi moc nezdá.“ Ozvalo se od volantu. „Proč ne? Tady by to bylo praktické.“ Vraceli jsme se k centru města ulicí plnou vil.

Nikde nic. Až na dům s nápisem *Centrum celoživotního vzdělání* a s vývěskou *VEŘEJNÝ INTERNET* v okně. Že by? Tahle budova byla okrovo-bílá a nedalo se o ní říct, že by byla obrovská. Jediný shodný znak – stála v ulici Nádražní.

Nakonec, ono by to znělo logicky, že v knihovně bude veřejný Internet. Proč ne? Rozhodli jsme se vystoupit a ověřit si to na místě. Naše pohledy byly značně pochybovačné. Na dveřích se skutečně skvěl malý nápis *Městská knihovna*, ale rozhodně nebyla tak rozlehlá, jak nám popisovala ona stařenka...

No jo, rozmazlení Pražáci...

Přemysl Otakar

A si nebyl nejlepší nápad pojmenovat fretku po českém panovníkovi. Je doma sotva den a dovádí... člověka k šílenství. Jenomže copak to jde vynadat králi? Jo, kdepak Přemysl, král železný a zlatý, ale Přemysl, král všudybyl. Nebo všudezdejší? No co, to už je jedno... I když železný je určitě. Když už nic jiného, tak aspoň jeho stisk.

Žádné zvíře by nemělo být v kleci. Ať je sebedivočejší. Jen ať si Přemysl Otakar běhá po celém bytě, to je v pořádku. Možná jenom ta ložnice, ale to si určitě nechá vysvětlit... Nenechal. Hned první noc se dokázal vyškrábat na matraci a dal mi pusku na dobrou noc. Na nos. Nebo se aspoň snažil, ale dopadlo to katastrofálně – ráno jsem měla na obličejí čtyři krvavé tečky po špičácích, jako by na mě zaútočil nějaký upír nevzdělaný v anatomii člověka. Tak fajn, příště už to určitě neprovede.

To zrovna. Když mi nemůže dát pusku na dobrou noc, tak mě budí. Musím uznat, že celkem účinně – pěkně zalézt pod peřinu a pokusit se mě kousnout do palce u nohy. Klec asi bude nutná. Nedá se nic dělat. Spát bude chodit do klece. Jenom sehnat nějakou za přijatelnou cenu.

Do Brna pro ni rozhodně nepojedu. Další nabídka byla z Prahy, ale musela bych si ji nějak odvézt. Anebo by ji třeba poslali, když vymyslím, jak ji šikovně zabalit. Jako přepravce by se dalo použít PPL. Nedalo, vyšlo by to ještě dráž, než pro to jet na druhý konec Prahy. Celé příbuzenstvo je kvůli kousavému Přemečkovi na nohou...

Nějak se to bude muset vymyslet. Copak se dá pořádkem spát v zavřené místnosti? A co návštěvy? Asi budu na dveře muset přidělat ceduli *Pozor! Nebezpečí pokousání Přemyslem Otakarem!* O tom mě přesvědčila jedna z návštěv. A to to vypadalo tak klidně – Přemyslovec ve zvířecí podobě se zavrtal do prádla na vyprání a nezdálo se, že hned tak vyleze. Tričko navrchu se pohnulo, objevila se tlama plná ostrých špičáků. „Nohy na stůl!“ zavelela jsem návštěvě, ale fretáček byl rychlejší. Což o to, nějaké očuchávání nohou nikoho nerozhodí. „Přemečku, ty jsi takový hravý miminko, vid’?“ Rozplývání návštěvy přešlo v nelidský řev. Stačil jediný pohled pod stůl na Přemysla visícího na palci vykukujícím z pantofle. Pro zdraví návštěvy je potřeba se obětovat... Hlavně útočníka nějak šikovně odlákat. Nenechal se, kdo se postaví vůči krále, ten musí být potrestán. Co nejpřísněji! Proč nevyměnit nohu návštěvy za ruku páníka?!

Bosá návštěva se dala na strategický ústup na verandu. Přemysl zalezl zpět do nory v prádle a návštěva s klením odešla. Copak jsem nevarovala, že až se vzbudí, půjde o nohy? Asi nedostatečně...

Klec je na místě. Konečně. Důkladná prohlídka budoucím obyvatelem dopadla úspěšně. Hned se naučil sám vyskočit ven. Jen ať si tam hezky zvykne, třeba se pak zklidní...

Vida, jak je najednou hodný a přitulný. Jakmile se přitulí, už se nepustí. A lezení do postele je pořád jeho prioritou. I takový Přemysl Otakar se ovšem někdy také potřebuje cvičit v boji...

Nikdy bych nechtěla být pavoukem

Nikdy bych nemohla být pavoukem. Nejen, že se jich většina lidí štítí, ale když jsem viděla, jak dlouho trvá takové svlékání z kůže... To by pro mě vážně nebylo – kdoví, jak dlouho ležet bezmocně na zádech a trnout strachy, jestli mě náhodou nekousne moje potrava, škubat osmi nohama a makadly ve vzduchu, bát se, abych si neutrhla článek některé z končetin, nebo rovnou celou... Děsivá představa.

Stará kůže se sklípkanovi na zadečku roztrhla. Ve stejnou chvíli se oddělil i starý chitinový krunýř na hlavohruďi a vykoukla makadla. Nová, světle růžová vypadala skoro jako bezpečná maketa. Kůže na nohách a makadlech stále pevně držela se zbytkem té staré.

Teď přijde to nejnebezpečnější. Každý by to vycítil, svlékajícího se pavouka nevyjímaje. Přestal se škubat, volně položil končetiny a přesto i takhle bezmocný vzbuzoval hrůzu. Vidět ho jakkoli jinak, než přes sklo terária, asi bych se dala na chvatný ústup.

Zvedl nožičky do vzduchu. Chvilé napětí a objevilo se zbrusu nové makadlo. Nové, černorůžové chloupky byly ještě mokré, bude nějakou dobu trvat, než dostatečně oschnou, aby se sklípkan mohl proběhnout.

Pořád hrozí, že stará kůže přischne k té nové a dokonáno jest. Risk, jako cokoli jiného. Nechtěla bych být pavouk a takhle dávat všanc svůj život...

Dům smrti

Dívka, která právě vystoupila z auta, se znuděně zadívala na mnohapatrový panelák. Jeden balkon vedle druhého, několik krajních bytů se právě opravovalo. Vůbec se jí nelíbil, připadalo jí, jako by šedé zdi přímo vydechovaly zlo.

Pokrčila nad tím rameny. Odhodlaně se nadechla a se zbytkem rodiny vešla do chodby v přízemí. Jejich byt nebyl ani tady, ani v nejvyšším patře. Hlasitě si povzdechla – kdyby bydleli v tom nejhořejším patře, měla by alespoň hezký výhled z balkonu, ale takhle se mohla dívat jedině tak na šedivou fasádu protějšího paneláku.

Nechala se dál unášet rodinou směřující k výtahu. Znechuceně se kolem sebe rozhlížela. Ona se přece nikoho neprosila, aby tady mohla bydlet! Nacpali se do kabiny výtahu. Všechno uvnitř bylo zašlé a špinavé. S odporem stiskla tlačítko s číslem patra a umínila si, že si hned v bytě umyje ruce. Radši bude chodit po schodech, než aby se vozila v něčem takovém.

Znovu si prohlédla celou kabinu. Počmárané stěny, hromádka starých zažloutlých letáků v rohu a uprostřed podlahy skvrna, která barvou připomínala zaschlou krev. Zakázala si přemýšlet nad tím, co to vlastně je. Teď tady bude bydlet a nenechá se vyděsit nějakým flekem, co navíc může být jenom rozlitá barva. Sice nechápala, kdo by si něco natřel zrovna takovým odstínem, ale každý má jiný vkus. Věděla, že až se dozví něco z minulosti sousedů, bude to mnohem horší. Všichni budou dávat na odiv svoje ctnosti, ale ve skutečnosti jsou úplně jiní.

Výtah zastavil. Dnes bude poprvé spát v tomhle bytě. Nebyla pověřivá, ale jednomu zaručeně věřila – to, co se jí tady bude zdát první noc, se opravdu stane. Na některé věci myslet nechtěla, aby si je ještě nevsugerovala a náhodou se jí o nich nezdálo. Byla si jistá, že pak by všechno dělala podvědomě pro to, aby se její sen splnil.

Od té první noci se pořádně nevyspala. Nevěděla, co se jí zdálo, jediné, co si pamatovala, byla nepředstavitelná hrůza a předmět padající z balkonu nad nimi. Následovalo měkké žuchnutí a pak se vzbudila zpocená děsem.

Tohle byla další z těch nocí, kdy se snažila neusnout. Bála se, že jakmile by usnula, stane se přesně to samé jako v jejím snu.

Seděla na posteli a četla si, když před domem zastavila záchranka. Ani se nemusela jít podívat co se stalo a věděla, že přijela pozdě. Nechtěla být zvědavá jako pavlačové baby z jejich vchodu, ale stejně jí to nedalo. Odhrnula záclonu a podívala se do noci. Slabý vánek nadzvedl bílou látku kryjící jakýsi předmět na zemi, a odkryl tak bosou nohu trčící v podivném úhlu. Teprve teď si uvědomila, že slyšela měkké žuchnutí. Přesně takové, jaké se ozvalo v jejím snu těsně před tím, než se probudila.

Nic netušící zbytek rodiny seděl u bohaté snídaně. Nemohla pochopit, že necítí tu podivnou atmosféru, která jako by prosakovala stropy a příčkami mezi byty, jako by všechny obyvatele tohoto bytu chtěla pohltnout. „Ten kluk z posledního parta je mrtvý.“ Řekla, sotva se uvelebila na svoje místo u stolu.

„Nemůže být mrtvý, včera jsem s ním mluvil.“ Pohrdavě si odfrkla: „Jenomže to bylo včera...“ „Kdy se to stalo?“ „V noci.“ „Jak to víš?“ Pokrčila rameny. Ostatní nemuseli vědět, že v noci nespí.

... a odpoledne se na chodbě objevilo parte.

„Chci se odstěhovat. Víím, že se tady zase něco stane.“ Řekla při večeři o pár dní později. Hlava rodiny rozvážně odložila příbor a chvíli si ji prohlížela, než vybafla: „A co by se tak asi mohlo stát? Už mám těch výmyslů opravdu dost!“ Pomstychtivě si pomyslela: jsem

zvědavá, jak se budete tvářit, až na balkoně najdete mrtvého souseda. Pak se upřeně zadívala přes stůl a rozhodně prohlásila: „Ten kuřák, co bydlí o dvě patra výš, skončí u nás na balkoně.“

Dům se začal opravovat. Byl v dezolátním stavu a už dlouho bylo něco takového potřeba. Přesto nebyla spokojená. Lešení vyrostlo až k jejich patru a o pár dní později ještě výš. Věděla, že přesně takhle se to stane – ten chlap propadne mezi zábradlím balkonu a lešením o patro níž, kde si rozbije hlavu a pak se nevysvětlitelným způsobem dostane k nim na balkon a tam umře. Byla si jistá, že mu nikdo nepomůže - nikdo kromě něj nebude doma, když se to stane a o to větší bude překvapení, až najdou jeho mrtvolu.

Povzdechla si. Kdyby jí alespoň jeden člověk věřil, třeba by se s tím ještě dalo něco dělat. Přestala o tom mluvit. Stačilo, že se jednou zmínila, a doufala, že až se to stane, rodina přestane tvrdit, že má jenom bujnou fantasi.

„Tak kdo měl pravdu?“ zeptala se večer jen chvíli po té, kdy její rodiče našli mrtvého souseda v tratolišti krve. Ona u toho nebyla, kamarádky ji hned po škole přesvědčily, aby s nimi šla na procházku a ona neváhala. Dokonce i přesto, že věděla, že by bylo lepší, kdyby byla co nejvíce doma. Alespoň do té doby, dokud se opravovala fasáda a ona byla jediná, kdo by mohl sousedovi pomoci. Možná to udělala schválně, aby u toho nemusela být.

Rodina rozmrzele přikývla. Její členové si uvědomili, že ji opravdu radši měli poslechnout. „Stane se ještě něco?“ zeptala se hlava rodiny nejistě. Vlastně si ani nebyla jistá, jestli to chce opravdu vědět. I když, copak se neříkalo, že smrt chodí po trojicích?

Dívka nepatrně kývla hlavou. „Smrt ve výtahu.“ Rodina to vzala jako samozřejmost. Všichni si umínili, že od teď radši budou chodit po schodech, jen aby se jich to netýkalo.

Odstěhovali se dřív, než došlo k dalšímu podivnému úmrtí. Až o mnoho let později se dozvěděli, že se z horního patra zřítíl výtah se dvěma osobami a obě byly na místě mrtvé...

Dům U Přesýpacích hodin

Stará cikánka se zastavila před honosným palácem na náměstí a vztáhla ruce k domovnímu znamení nade dveřmi. Do fasády byly zasazeny kamenné přesýpací hodiny a kolem nich bylo napsané heslo obyvatel domu: Festina lente.

Zvedl se vítr a obloha se zatáhla těžkými dešťovými mraky. Byla tma skoro jako v noci a kolemjdoucí se ustrašeně křížovali. Obraceli tváře k nebi, spěchajíce ke svým domovům a doufali, že je Bůh ochrání. Nikdo z nich si nevšimal cikánky v zašlém vlajícím plášti. Vídali ji žebrat před kostelem a nijak je nepřekvapilo, že se potuluje po městě.

Nad kostelní věží se zablýsklo a blesk se cikánce odrážel ve zlostně přimhouřených očích. Odplivla si, než znovu upřela pohled na znamení nade dveřmi. Vítr se hnal se skučením ulic, když si z váčku ukrytého pod děravou suknicí vysypala do dlaně podivný prášek a rozsypala ho před vchodem do paláce. „Proklínám tvůj dům!“ vykřikla a znovu si odplivla. Pak se s hlavou hrdě vztyčenou vydala ulicí zpět ke kostelu. Ani nepočkala, až se z domovního znamení odloupne kus pískovce. Od teď budou hodiny odměřovat čas tohoto rodu...

* * *

Urozená rodina obývající dům U Přesýpacích hodin vždy věděla, na čí straně stát. Ať se dělo cokoli, nikdy se jich netýkaly žádné tresty, pokuty a konfiskace majetku. Na první pohled to sice byla zámožná rodina a přesto se zdálo, že se stará jen o svůj palác. Nikdy se nechovala nijak nápadně, a přeci se po městě říkalo, že je velice vlivná.

Žádný člen rodiny si nevšiml, že se domovní znamení každý rok o kousek zmenší. Dál se o svůj palác pečlivě starali a nebylo jim nijak divné, když se na ulici přede dveřmi objevilo několik zrníček písku. Určitě je odněkud přivál vítr, tak proč by si s nimi dělali nějaké starosti?

Na paláci vlál černý prapor. Nejstarší člen rodiny před několika dny zemřel. Nebylo potřeba řešit, kdo zdědí dům U Přesýpacích hodin. Starý pán o tom rozhodl v darovací listině hned, jak jeho děti dospěly a dál v paláci žil jen z jejich dobré vůle, což v rodě bývalo zvykem odjakživa.

Když pozůstalí vcházeli do klenutého renesančního průjezdu, za jejich zády z domovního znamení odpadl kousek pískovce a zvedl se vítr. Nikdo z nich nezaslechl zvuk, který připomínal padající písek. Hodiny právě začaly odměřovat čas nového majitele domu U Přesýpacích hodin.

Dívka seděla v knihovně, nejstarším dědictví po předcích a listovala starými zaprášenými knihami. Většina z nich byla tak těžká, že si je z polic sotva odnesla na stolek uprostřed místnosti. Byly vázané ve vepřovici a některé měly rohy zpevněné ozdobným kováním, nebo dokonce byly ozdobené i zapínáním. Nebavilo ji si v nich čít, nerozuměla některým slovům a vůbec – to písmo! U něčeho takového by mohla strávit celý život a stejně by z toho nebyla moudrá. Tohle si myslela skoro o všech knihách. Jediné, které ji zaujaly, byly ty, které sem přidal její dědeček. Jako by věděl, co ji bude bavit.

S úsměvem se uvelebila v houpacím křesle a na klíně si rozložila knížku vydanou před několika lety. Nevěřila, že by ji děda někdy četl, byl to jakýsi román pro náctileté dívky. To byl asi nejlepší zvyk jejich rodu: každý jeho člen pořídil do knihovny nové tituly, které by mohly bavit i jeho následovníky.

Když román vyndávala z poličky, všimla si, že v nejzazším rohu je za řadou dalších knih schovaný útlý svazeček v pečlivě opracované kůži. Nebyla nijak nadepsaná a už jenom vzhledem připomínala nějaký starý deník. Netušila, proč se něco takového krčí v knihovně a

ani si ho nechtěla přečíst. Chtěla zachovat tajemství, které si kdysi dávno někdo poznamenal. Byla si jistá, že to byl někdo z jejích předků.

Co by se stalo, kdyby si přečetla jenom čí deník to byl? Zjistila by, kdy žil a třeba by vypátrala něco málo o historii tohoto paláce. Nebo by ho raději měla nechat tam, kde je a bude čekat dalších mnoho let, než by si ho někdo přečetl? Nechtělo se jí číst cizí zápisky, o kterých nevěděla, co by v nich mohla najít. Trochu se bála, ale přesto ji knížečka přitahovala. Skrývala snad nějaké tajemství, které se měl dozvědět někdo, kdo k tomu byl předurčen? Někdo jako ona?

Vstala z křesílka a natáhla se pro deník. Možná to bude zajímavější čtení, než román, který jí sem připravil její dědeček. Jenomže potom nechápala, proč byl deník schovaný tak, aby ho našla hned, jak si bude chtít přečíst román? Nevěřila tomu, že by to byla nějaká náhoda...

Deník by příliš tenký na to, aby zmapoval nějaké delší období. S dychtivou zvědavostí nalistovala první stránku, na které bylo ozdobným písmem nadepsáno:

*Počíná se legenda
domu U Přesýpacích hodin,
určená pro zvědavého čtenáře –
nejmladšího člena rodu.*

Udiveně nad tím povytáhla obočí. Několikrát si přečetla celý nadpis, než si všimla drobné poznámky na okraji stránky – šlo o přepis legendy, která vznikla někdy v 16. století, bezprostředně po té, co stará cikánka proklela majitele domu U Přesýpacích hodin. To ji zaujalo. Příběh nevypadal, že by byl vyprávěn nějakým starým jazykem. Tak se tvářil jenom úvod a marně si lámala hlavu, proč? Možná někdo chtěl prověřit vůli členů rodu? Pokrčila nad tím rameny, třeba se víc dozví při čtení.

Znovu se uvelebila do křesla a začetla se. Legenda nebyla nijak zamotaná a dala se shrnout několika málo větami: stará cikánka z neznámého důvodu proklela dům U Přesýpacích hodin a od té doby se vždy s nástupem nového dědice udrolí velký kus pískovce, aby v dalších letech odpadlo vždy jen zrníčko. Až prý se vydrolí celý znak, jejich rod zanikne. Dalo by se to nějak odvrátit, jenomže nikde nenašla náповědu, co by pro to mohla udělat ona...

Vyšla před dům, aby si něco ověřila. Podle legendy by měla najít kus odroleného pískovce. Nebyla si jistá, jestli by si někdo takového úkazu všiml, ale zcela určitě věděla, že nikdo před vchodem do paláce neuklízal, a tak by tam mohla najít nějaký důkaz. Prohlížela kamenné domovní znamení a snažila se vykoumat, odkud se takový kousek mohl vydrolit. Kdyby ho našla, bylo by mnohem jednodušší objevit jeho zbytek na dláždění ulice. Nic neviděla. Stála snad moc blízko na to, aby jí padlo do oka?

Poodstoupila až ke zdi protějšího domu a znovu zkoumala domovní znamení kousek po kousku. Někde přece musí být vidět čerstvý pískovec, jak odtamtud část kamene odpadla. Ale nic. Nakonec, proč by se nemohl vydrolit ze zadní strany? Pochopila, že tady nic nenajde, možná by jí pomohlo, kdyby se podívala po dláždění, jestli nenajde nějaký úlomek.

A ležel tam. Na hraně se sytě žlutě třpytil. Zvedla ho, chtěla porovnat, odkud by se mohl vydrolit. Procházela ulicí a zkoumala znamení přesýpacích hodin snad ze všech možných úhlů. Brala jako samozřejmost, že dřív nebo později narazí i na nejnepatrnější místo, na kterém by viděla čerstvě obnažený pískovec. Ale nic nenašla.

Nevěřila, že by nějaká ploška tak rychle nabyla barvy původního starého kamene. Jediné možné vysvětlení bylo, že se odloupl z nějakého místa, které nebylo z ulice vidět. Pak ovšem nechápala, jak to, že spadl do ulice před vchod do paláce? Třeba by se mohla podívat z okna, jestli by si nevšimla nějaké nové plošky... Kdyby se hodně vyklonila, byla jistá naděje, že by na tuhle záhadu přišla. Zároveň si uvědomila, jaké nebezpečí jí hrozí. Před

domem byla tvrdá žulová dlažba, která by její případný pád určitě nezmírnila – spíš naopak. Asi by to nebylo smrtelné, ale přinejmenším by riskovala nějakou ošklivou zlomeninu.

Nebude riskovat, vykloní se jenom tak, aby to bylo bezpečné a i kdyby uklouzla, aby nevypadla ven.

Vrátila se zpět do knihovny a rozrazila vysoké okno rozdělené podle renesanční módy do šesti tabulek. Do místnosti zavál silný vítr. Stoupla si k parapetu a zatímco se s větrem prala o obě okenní křídla, snažila se zahlédnout co největší kus pískovcové plastiky nad vraty do klenutého průjezdu. Přesně jak předpokládala, neviděla vůbec nic, co by ji v jejích domněnkách mohlo utvrdit. V jednu chvíli sice měla pocit, jako by zahlédla kousek čerstvého pískovce, ale kdo jí mohl dokázat, že ho tam neviděla jenom proto, že ho vidět chtěla? Vítr jí křídla okna vytrhl z rukou a s hlasitým zařinčením skla je zabouchl. Nedalo se nic dělat, její snahy byly marné.

Jedno by se třeba dalo udělat. Proč znamení přesýpacích hodin nevyměnit za nové z umělého kamene? Ten nepodlehne erozi tak snadno jako přírodní. Rozběhla se za rodiči, aby je přesvědčila, že tohle je jedna z prvních věcí, kterou jako opravu paláce bude potřeba podniknout. A zdůvodní to jediným kouskem pískovce, který si před chvílí schovala do kapsy.

* * *

Seděla ve svém oblíbeném houpacím křesle, když se domovní znamení vyměňovalo. Nemusela se na to dívat, stačilo jí vědomí, že od teď nastala nová doba a hodiny budou čas jejího rodu počítat od začátku. Nakonec, nebylo to ani nijak těžké přesvědčit o opravě rodiče. Už něco takového plánovali a dceřina slova byla poslední podnět, aby se do rekonstrukce pustili.

Trhla sebou, když se dveře do knihovny otevřely: „Teď už bude domovní znamení bezpečné, nemusíš se bát.“ Pousmála se. Tím si byla jistá i bez rodičovského ujištění. Teprve nyní si mohla připadat jako urozená dáma, která má blízko k císařovu dvoru a její rod tady bude ještě dlouhá staletí.

Myslela si, že legendu obešla. Rod majitelů domu U Přesýpacích hodin byl zachráněn a nic už to nemohlo zvrátit. Znovu se usmála a kývla ke dveřím: „Já vím. Jinak by náš palác museli ohraničit jako nebezpečnou zónu.“ Dokázala si představit, jaký by to byl skandál, kdyby opravu neprovedli. Co by asi psaly noviny, kdyby se udrolil další kus pískovce a někoho zranil? Jenom ona jediná věděla, že by se to určitě nestalo, ale taková jistota se špatně dokazuje...

Ze dveří zachytila spokojený úsměv. S tímhle už si nemusí dělat žádné starosti. Všechno je v nejlepšímu pořádku zrovna tak, jako to bylo, než ona cikánka palác U Přesýpacích hodin proklela.

„No tohle?! Syčáci! To si nemůžou najít jinou zábavu, než ničit naši fasádu?!“ Dívku vzbudil křik z domovního průjezdu. Netušila, co se stalo, ale ještě dřív, než sešla po dřevěných schodech rozežraných červotočem, dovtípila se, že to nějak bude souviset s domovním znamením.

Brala schody po dvou a oběma rukama si přidržovala dlouhou noční košili. Od té doby, co se přestěhovali do domu U Přesýpacích hodin, si oblíbila rádobu dobové oblečení. „Co se...?“ zarazila se na posledním schodu a zadívala se otevřenými dveřmi na ulici. Na protější straně stáli její rodiče a ukazovali na fasádu domu do míst, kde bylo domovní znamení.

Do klenutého průjezdu zavál studený vítr a nad věží kostela se zablýsklo. Obloha náhle potemněla a dívce se zdálo, jako by zaslechla hlas: „Tvůj rod je prokletý a nikdo ho nemůže zachránit.“ Potvrdilo se jí, že se opravdu něco stalo s hodinami. Musí co nejrychleji zjistit, jak se věci mají. Nebyl čas, aby si došla do ložnice pro župan, raději vyšla na ulici tak, jak byla.

Přeběhla dláždění a podívala se na znamení přesýpacích hodin. Vypadalo stejně jako před opravou. Sklonila hlavu a hledala před vraty zbytky vydroleného pískovce, ale marně. Jednotlivá zrníčka sice mohl odnést vítr, jenomže mohl odpadnout i nějaký větší kousek. Takový, jaký se teď snažila najít. Ještě dřív, než si to opravdu uvědomila, pochopila, že tohle se nijak vysvětlit nedá. Byla to skutečně záhada a donutila ji věřit, že palác je opravdu prokletý. Až do teď o tom pochybovala a říkala si, jestli si někdo nevymyslel tajemnou legendu, aby byl zajímavý před dětmi, nebo je přinutil k pátrání po historii rodu.

Zkoumavě se zadívala na svoje rodiče. Je dobrý nápad svěřit se jim s tajemnou knížečkou, kterou objevila na jedné z polic knihovny, dokonale ukrytou za dalšími výtisky? A neměla něco takového udělat hned, jak legendu dočetla? Nebyla si jistá, co se stane, až tohle prozradí někomu dalšímu, ale aspoň na to nebude sama.

„Říká vám něco Legenda domu U Přesýpacích hodin, určená pro zvědavého čtenáře-nejmladšího člena rodu, u nás v knihovně?“ Schválně se zeptala s dětskou zvědavostí, protože věděla, že pak si s ní rodiče vždycky začnou povídat. A tentokrát nic. Stačily jí překvapené pohledy rodičů, aby věděla, že si myslí něco o její bujně fantasii. Bůhví, co v knihovně četla a teď se snaží nějaký dobrodružný příběh zažít i ve skutečném světě. „Tak nic. Já myslela, jestli ji děda někdy nevyprávěl.“ snažila se mluvit neutrálním tónem a stejně nedokázala skrýt všechnu zvědavost.

„Nikdy žádnou legendu o tomhle domě nevyprávěl. Jak jsi přišla na to, že v knihovně je něco takového? Nikdy jsem si jí tam nevyšiml.“ „Byla zastrčená za nějakými romány z posledních let.“ Prohodila, jako by se tím všechno vysvětlovalo. Nikoho to ani v nejmenším nepřekvapilo. Její rodiče brali jako samozřejmost, že se v knihovně najednou objevila publikace, která tam nikdy dřív nebyla.

Pochopila, že je hloupost říkat jim, že jde o ruční přepis stejného díla z renesance. Tehdy přece neměl nikdo důvod vymýšlet záhadné příběhy pro budoucí generace. „To je jedno.“ Zamumlala si pro sebe a usoudila, že bude nejlepší rodiče nechat při tom, že za všechno mohou nějakí zdejší vandalové. A proč by ne? Vždyť to bylo nejpravděpodobnější. Ušetří rodiče zbytečného pátrání a sama se do něj pustí na vlastní pěst. Nevěřila, že by byl nějaký vandal tak šikovný, aby nikoho nezbudil, když by se snažil poničit kamennou plastiku. A nezapadal jí do toho ani tajemný hlas, který jí před chvílí připomínal prokletí jejího rodu. Jediné vysvětlení pro to bylo, že by někdo znal onu starou legendu. Přestože často svého dědu navštěvovala, nikdy jí o žádném prokletí jejich rodu neřekl. Jenomže pak by někdo musel číst stejnou knížku jako ona.

Vrátila se do knihovny. Potřebovala zjistit, kolik takových přepisů vzniklo a kdo se k nim mohl dostat. A musela si popravdě přiznat, že vlastně vůbec netuší, co se mohlo stát s oním renesančním originálem. Mohl být uložený někde v domě? To jí připadalo jako hloupost – musel by přece být někde v knihovně a vzhledem k tomu, jak byla pečlivě uspořádaná, určitě by byl mezi těmi nejstaršími knihami, které její předci shromáždili. Nebyl tam, tím si byla jistá stejně jako tím, jak se jmenuje.

Snažila se vžít do role majitelů paláce v době renesance. Museli vědět, že jejich dům je prokletý a bylo pochopitelné, že se tím asi sotva budou někde někomu chlubit. V té době už byla šlechta vzdělaná, a tak je dost dobře možné, že někdo z rodu sepsal tajemnou legendu. To by byl ten renesanční originál. Ale kdy se potom na scéně objevil novodobý přepis? Na to zatím nedokázala přijít. Byla si jistá, že s originálem se muselo něco stát. Anebo ho někdo přepisoval jenom jako pojistku, kdyby se s ním náhodou něco stalo?

Došla k polici a ze skryše vylovila legendu. Co když se někdo o opisu zmínil jenom proto, aby všechno vypadalo zajímavěji? Mohla by do té doby být předávána ústně?

Otevřela útlou knížku a znovu si ji chtěla přečíst. Třeba narazí na nějakou zmínku, které si před tím nevyšimla a mohla by jí pomoci najít nějaké vysvětlení pro všechny tajemné události, jichž byla svědkem.

Zklamaně vracela rukopis zpět mezi ostatní knihy. Nenašla nic zajímavého a ani ji při čtení nic nenapadlo. Znuděna se rozhlížela knihovnou a uvažovala, jestli by víc informací nenašla v nějaké dobové kronice, nebo zápisech zdejšího historika.

Zamířila k polici, která se prohýbala pod tíhou historických spisů psaných ještě na pergamenu a vázaných v poctivých deskách s okovanými rohy a přezkou na zapínání. Takové knihy ji vždycky fascinovaly i když jim nerozuměla, a byla si jistá, že si určitě vybere nějaký svazek k prostudování. Sice jí bude trvat, než se dobere ke zdárnému konci, a přesto věděla, že bude úspěšná.

Přejížděla pohledem názvy knih a snažila se si pod nimi něco představit. Konečně se pro jeden ze svazků rozhodla. Byla to kronika, nebo spíš nejrůznější zkazky z města, sepsané někdy v 18. století. Vyprávění začínalo už ve středověku a jeho autor se zdoluhavě pracoval až do své doby.

Rychle přelistovala na 16. století, ve kterém, jak doufala, by mohla najít nějaké vodítko. Po chvíli se už ani nenamáhala nějak se do zápisů začíst. Všechno vypadalo stejně a autor se neustále odvolával na Boha a všechny možné svaté, místo aby svědomitě popsal, co se ve městě opravdu stalo. Než aby četla celé věty napsané starou češtinou, radši jenom hledala sousloví: dům U Přesýpacích hodin.

Tak přeci! Vítězně se usmála, když si přečetla, že roku 1550 zemřel tehdejší majitel domu U Přesýpacích hodin a zanechal po sobě mladou ženu a dva malé syny. Podle očitých svědků před smrtí vykřikoval, že ho uhranula stará cikánka žebrající před kostelem a jeho dům je prý prokletý.

Pokývala hlavou. Něco podobného se dočetla v oné Legendě a všechno do sebe hezky zapadalo, ale přesto ještě pořád netušila, co se přes noc stalo s opravenou plastikou. Dokonce ještě musela přidat další otázku – proč jejího vznešeného předka ta žebračka uhranula? Určitě k tomu měla nějaký důvod, o kterém se zatím nikdo nezmínil. Co ji mohlo vést k tomu, aby se takhle pomstila váženému muži, jakým majitel domu U Přesýpacích hodin beze sporu byl? To byla věc, kterou chtěla stůj co stůj vypátrat.

* * *

„Když jsem šla na nákup, v protějším podloubí stála ženská a tak nějak divně se na mě dívala.“ „To se ti jenom něco zdálo. Nikdo tam nebyl, to bych ji jinak musel vidět.“ Dívka zaslechla rozhovor svých rodičů. Takže nebyla sama, komu se tady stalo něco podivného. Už by na ten tajemný hlas skoro zapomněla, ale občas měla pocit, jako by ho někde zaslechla... a přitom nikde neviděla mluvčího.

Byly prázdniny. Nikam k babičce na venkov se nechystala, ona a její rodiče byli posledními členy kdysi rozvětveného rodu. Dřív by toho možná litovala, teď ne. Aspoň měla dva měsíce času pátrat po tom, co se tady před několika staletími stalo. Se spokojeným úsměvem vyklouzla průjezdem na ulici a rozhodně zamířila k nedalekému muzeu. Byla rozhodnutá co udělá – hned na vrátnici bude požadovat, aby jí zavolali někoho, kdo má na starosti archiv. Doufala, že bude stačit, když řekne, že se nedávno přistěhovala s rodiči do domu U Přesýpacích hodin a chce poznat jeho minulost. Umínila si, že se o rozsáhlé knihovně zmíní jenom když to bude nezbytně nutné. Bylo jí jasné, že by tím přitáhla nechtěnou pozornost.

Za zaměstnancem muzea stoupala po schodech ke kancelářím a dalším místnostem, které mají běžným návštěvníkům zůstat navždy ukryty. V duchu si poznamenala, že všechno se daří tak, jak si to představovala. „Tak tebe zajímá historie toho paláce? No, moc toho není, váš rod si všechna tajemství pečlivěji hlídá. Jediná trochu záhada je, že onu pověst můžeme prozradit jedině nejmladšímu členovi a to jsi právě ty. Možná by ti pomohl jeden zápis v městských knihách, kdy tvůj předek krátce před svou smrtí nějakou cikánku obvinil

z krádeže a ona beze stopy zmizela. Jestli chceš, ten zápis ti ukážu, ale nevím, jestli k něčemu bude.“

Vděčně přikývla. Věřila, že je na správné stopě. Nějak podezřele často se všechno točilo kolem té tajemné cikánky u kostela.

* * *

Dívka vyrostla a začala studovat. Myslela si, že přišla na to, co se tenkrát v době renesance stalo jejímu předkovi. Onu ženu křivě obvinil a bylo víc než jasné, že za to musel pykat. Bylo to už několik let, co si to uvědomila, a přesto nechala rodiče při tom, že jim opravené přesýpací hodiny zničili nějací vandalové. Dokonce i tušila, co by mohla udělat pro to, aby od rodu kletbu odvrátila, ale to nebylo jen tak. Nemohla si vyhlédnout kohokoli a vnucovat se mu. Jak by to vysvětlila? A nakonec – copak věděla, jak by se zachoval člověk, který o její pomoc vlastně nestál? Nechtěla riskovat. Byla si skoro jistá, že tím by prokletí neodvrátila, spíš naopak – kdo jí mohl zaručit, že ho tím neposílí?

Četla si, když se třídou rozlehl hluk. Nesledovala předtím, co se děje, ale brzy jí došlo, že jeden ze spolužáků obviňuje tichou dívku, že mu ukradla peníze na učebnice. Shodou okolností to byla cikánka. Urputně se bránila, že ona není zlodějka, jenomže kdo by jí to věřil? Byla jiná než ostatní a už jenom podle toho, jak chodila do školy oblečená, byla nejchudší ve třídě. Nikdo si jí nevšímal, všichni stáli za oním klukem, nebo zachovali neutralitu. Kdo by si to chtěl rozházet s idolem celé školy?

Dívka odložila knížku a zamyšleně přimhouřila oči. To je hloupost, aby někoho obviňoval z krádeže, když učebnice se platily minulou hodinu a on se omlouval, že na to zapomněl a peníze přinese zítra – napadlo ji a pak si uvědomila něco dalšího. Když se učitelka obrátila k tabuli, vyndal z peněženky několik přeložených bankovek a dal si je do kapsy. Původně tomu nepřikládala žádný význam, ale teď se prázdnou peněženkou oháněl a nutil její spolužačku, aby mu peníze vrátila a veřejně se přiznala, že je socka a proto mu peníze ukradla.

Rozhodně vstala. Jak by se jim asi líbilo, že je někdo obviňuje ze zlodějiny?! Procala se do kroužku, ve kterém dívku drželi a stoupla si před ni. Sotva slyšitelně se k ní obrátila: „Neboj, to bude v pohodě.“ Posměšně kývla na spolužáka: „Co kdyby ses nejdřív podíval do kapes, než někoho takhle nařkneš?“

Povytáhl obočí údivem, že se mu někdo odváží odporovat. Chvilí tiše lapal po dechu, než se vzpamatoval: „Se do toho neplet! Nic nevíš, tak neotravuj!“ Nenechala se zvíkat. Klidně pokrčila rameny a popošla k němu. „Dovolíš?“ zeptala se, než mu z kapsy kalhot vylovila několik přeložených bankovek. Cítila skoro hmatatelné napětí a připadala si jako kouzelník převádějící nějaký obzvlášť těžký trik. „Jsou to ony?“ zeptala se s ironickým úsměvem.

Střídavě rudl a bledl. „Ale...ale...vy...jste se domluvily!“ vyhrkl za smíchu kamarádů. „Mysli si co chceš, domluvit jsme se mohly dost těžko, když sedíme každá na jiném konci třídy. Spíš sis vymyslel špatnou výmluvu a toho, jak sis přendával peníze by si všiml i slepý. Asi by tě stálo moc sil, kdyby ses na začátku hodiny přihlásil a hezky se omluvil. A nebylo by špatné kdybys ty učebnice šel zaplatit ještě teď.“ Navrhla mu sebejistě, než na spolužačku povzbudivě mrkla a vrátila se do svojí lavice.

„Díky, žes mi pomohla.“ Spolužačka si k ní přisedla v jídelně. Usmála se: „Ne, tys vlastně pomohla mně.“ „Ale jak to? Kvůli mně tě bude nenávidět. Já bych to nějak vyřešila...“ Pokrčila rameny a dobrém rozmaru jí vyprávěla legendu o svojí rodině. Otevřeným oknem slyšely šumění větru a měly pocit, jako by jim tajemný hlas říkal, že zachránily rod majitelů domu U Přesýpacích hodin.

Osmičko, Tys mi zavařila!

Milá Osmičko,
Tys mi ale zavařila! Možná si to ani neuvědomuješ, je to Tvoje vlastnost, ale stejně Ti to mám za zlé. To jenom na začátek, abys věděla!

Co myslíš, kdo si má pamatovat, že jsi vlastně dvojka na třetí?! Já teda rozhodně ne. I když bych asi měla – už kvůli matikářce...

A co když jsi Ty sama na druhou? To taky není nic hezkého – taková šedesát čtyřka! Běda Ti, jestli se zase objevíš v testu v kvadratické rovnici!

Doufám, že si to uvědomuješ, jak jsi ve skutečnosti složité číslo. Podívej se na sebe: jsi osmička a hned jak si lehneš na bok, je z Tebe nekonečno. Jo, v penězích by ses mi tak líbila, ale jinak? Třeba v takové nerovnici řešené graficky, tam už je to horší – a hlavně se nedá použít uzavřený interval tam, kde jsi napsaná jako nekonečno.

A to není všechno. Nejen v matematice člověku znepríjemňuješ život. Víš, že je v jazycích za šedesátiprocentní úspěšnost trojka? Ale uvědomila sis, že šedesát čtyři procent je mnohem lepší? A že v tom máš prsty zase Ty? – Tentokrát jsi tu na druhou.

Když už se bavíme o té matematice, znáš tu početní úlohu s názvem „Králičí problém“? Začátkem třináctého století ji vymyslel jistý italský matematik. Zadání je dokonale jednoduché – na začátku máš párek králíků, kteří mají mladé, za měsíc máš už dva párky a každý pár má dva mladé, ti mají zase dva mladé, kteří mají zase dva mladé a tak pořád dokola. Teď jsi představ, že všichni ti králíci žijí nekonečně dlouho a každý měsíc máš od každého páru dva mladé. Kolik jich budeš mít který měsíc? Jen hezky počítej... Napovím Ti: vždycky je to dva na druhou. Další měsíc je to dva na třetí; pak dva na čtvrtou; dva na pátou... až do dvou na nekonečno. Vidíš, i v tomhle králičím problému jsi – přinejmenším třikrát.

Dokonce se musíš objevit i tehdy, když Tě vůbec nikdo nečeká a jsi vlastně nevíтанý host. Věř mi, stalo se mi to: jdu do knihovny pro čtení na Vánoce a co nevidím. Z auta s nepřehlédnutelným nápisem POMÁHAT A CHRÁNIT (za kterým se skví číslo 158) vystupují dva muži. Uznej, že dokážeš kazit náladu! Člověk nemá pomalu co číst a v knihovně se zrovna musí něco stát! No uznej přece, že jinak by sem nepřijeli Tvoji kamarádi s pouty!

Tak mě napadá, že Ty jsi vlastně dokonale všude! Dokonce i ta pouta jsi Ty. A dost, jdu domů – copak mám čas čekat, až Tvoji kamarádkové zase odjedou?!

A zase se na mě šklebíš. Pro změnu v podobě pavouka. Jdu ho nakrmit. Pak napsat úkoly a třeba stihnu ještě napsat kamarádce, co že to vlastně při té osmé hodině říkala o osmém srpnu.

Bože, to je práce! Uvědomila sis, že na to, abych to všechno stihla, abych potřebovala nekonečno času? Neuvědomila, já Tě znám! Než se zase někde objevíš, drahá Osmičko, zamysli se nad sebou!

Nic ve zlém, jenom taková rada pro takové číslo, jako jsi Ty.

Tak se měj, Osmičko a doufám, že Tě dlouho nevidím.

